

Naša anketa

Blížia sa výročné rokovania, oblasťné konferencie, 17. zjazd SZPB. Má a či nemá mať náš Zväz svoju vlastnú „veľkú politiku“? Ak áno, čo má byť jej hlavným cieľom a zásadou?

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen:

– Podľa môjho názoru by mali byť tri kľúčové smerovania SZPB. Prvoradým smerovaním by malo byť udržiavanie odkazu druhej svetovej vojny a chrániť historickú pravdu, ktorú v dnešnej dobe radi prekrúcajú rôzne vynárajúce sa sily, o ktorých sme si mysleli, že už neexistujú. Po druhé, by sme mali stáť na čele antifašistického hnutia, nakoľko to od nás vyžadujú antifašisticky zmýšľajúci občania a dnešná zložitá doba. No a po tretie, výchova mladej generácie v duchu nášho Zväzu, čo je veľmi zodpovedná a dôležitá úloha všetkých antifašistických síl.

Ján Pacek, predseda ObIV SZPB, Banská Bystrica:

– Sme občianske združenie, ktoré vo svojich radoch združuje verejnosť s jasne zákonom definovanými záujmami. Aké by to bolo, keby o spoločnosti rozhodovali občania z občianskych združení hubárov, včelárov alebo rybárov atď.? Hoci na druhej strane nepodceňujeme triezvo uvažujúcich so zdravým sedliackym rozumom, čo sa dakedy o našom parlamente nedá povedať.

Bez hanby a bez trestu sa na obrazovkách vyškriekajú tí, ktorí v spoločnosti umožnili po prevzatí moci obohacovať sa a prihrávať majetky svojim blízkym, pričom teplým miestom v parlamente boli a sú chránení imunitou, aby sa vyhli stíhaniu. Umožnili vznik organizovaných zločineckých skupín na vlastnú ochranu a likvidáciu nepohodlných.

Keby však dakedy došlo k tomu, aby občianske združenia sa podieľali na moci v spoločnosti, tak v prvom rade by sa mali prehodnotiť prijaté zákony a brať na zodpovednosť tých, ktorí zapríčinili rozdanie majetku, ktorý vytvorili generácie po oslobodení, ako aj umožnili prietahy v súdnych konaniach, prípadne zapríčinili procesné chyby. To je len jedna oblasť a čo školstvo, zdravotníctvo?

Chýba mi osobná zodpovednosť riadiacich funkcionárov. Pokiaľ nebude nad nimi strašiak v podobe trestov, dovtedy si budú páni pri moci robiť čo chcú.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička**Veterán si pokoril svoj rekord**

95-ročný britský veterán Ray Woolley je najstarším aktívnym potápačom na svete. Z prvého miesta dokonca vyhodil 28. augusta samého seba. V ten deň mal totiž narodeniny, ktoré oslávil pod morskou hladinou na Cypre, kde si išiel pozrieť potopený vrak nákladnej lode.

Jeho pôvodný rekord vznikol pred rokom, kedy pod hladinou strávil 41 minút a ponoril sa až do hĺbky 38,1 metra. Aktuálne musel ísť o čosi hlbšie, konkrétne sa zanoril do hĺbky 40,6 metra a pod hladinou strávil 44 minút.

Woolley slúžil počas druhej svetovej vojny ako rádio operátor. Na dôchodok sa presťahoval na Cyprus, kde si naplno užíva svoj koníček. Nákladnú loď si už bol pozrieť aj v roku 1982, ale vtedy to ešte na rekord nebolo. Svojej slávy sa dočkal až po 58 rokoch aktívneho potápania.

A. Mikundová, zdroj: nst.com.my

Delegácie ČSBS a SZPB kladú vence k Pamätníku občanov Československa vyhnaných v roku 1938 z českého pohraničia.

Zachovajme pamäť a česť bojovníkov proti nacizmu a fašizmu

V dňoch 19. až 21. septembra 2018 sa v Plzni konalo spoločné rokovanie Výkonného výboru ÚV ČSBS a Predsedníctva Ústrednej rady SZPB, na ktorom si pripomenuli 100. výročie vzniku ČSR a prijatie Deklarácie slovenského národa.

Členovia oboch Zväzov vyjadrili znepokojenie s pozvoľným ústupom niektorých domácich a európskych politikov od hodnôt, na ktorých bola po porážke nacizmu a fašizmu budovaná európska spoločnosť. „Agresor je mnohokrát vydávaný za obeť a obeť sú vydávané za agresorov. Tieto prejavy nie sú len v Českej republike alebo Slovenskej republike, ale v celej Európe. Preto je nutné zintenzívniť osvetovú prácu nielen smerom k členskej základni zväzov, ale i k širokej verejnosti, politikom a predovšetkým k mladej generácii, ku školám všetkých druhov a stupňov. Generácia prichádzajúca po nás musí vedieť, čo to bol nacizmus a fašizmus a k čomu v spoločnosti smeruje! Na-

šou jednoznačnou úlohou je zachovať pamäť a česť bojovníkov proti nacizmu a fašizmu,“ uvádza sa v spoločnom vyhlásení.

Účastníkov stretnutia pozdravil hajtmán Plzenského kraja Josef Bernard, ktorý predstavil kraj hostiteľov a pripomenul dôležité postavenie odbojárov pri zachovávaní pamiatky na všetkých hrdinov, ktorí sa postavili aj so zbraňou v ruke proti nacistom a ich pomáhačom.

V neformálnej diskusii vystúpili viacerí členovia ČSBS a SZPB. Vymenili si praktické skúsenosti z rozvíjania antifašistickej platformy a prehlbovania spolupráce. Svoje posolstvo vyjadrili vo **Vyhlásení k členom ČSBS a SZPB a k občanom ČR a SR.** (Vyhlásenie pri-

nášame v plnom znení na webe SZPB.)

Na rokovaní sa aj oceňovalo: Predseda ČSBS Jaroslav Vodička odovzdal zlatú pamätnú medailu 2. stupňa vojnovým veteránom Karolovi Kunovi a Jánovi Chudíkovi, striebornú pamätnú medailu 2. stupňa oblastnému tajomníkovi z Brezna Jánovi Šulejovi. Predseda SZPB Pavol Sečkář odovzdal Pamätnú medailu M. R. Štefánika 2. stupňa členom ČSBS Jaroslavovi Kalivodovi, Zdenke Valouchovej a Miroslavovi Mikulčákovi.

V rámci 2. rokovacieho dňa sa všetci zúčastnili pietneho aktu pri Pamätníku občanov Československa vyhnaných v roku 1938 z českého pohraničia. Rokovanie skončilo pozvaním predsedu SZPB Pavla Sečkářa na budúcoročné stretnutie Výkonného výboru ÚV ČSBS a Predsedníctva Ústrednej rady SZPB, ktoré by sa malo uskutočniť počas osláv 75. výročia SNP v Banskej Bystrici.

Vladimír Dobrovič

Názory čitateľov Bojovníka napráva riaditeľ Múzea SNP

Pár poznámok k hodnoteniu 74. výročia SNP

Vážení priatelia, spočiatku som nechcel reagovať, ale... V dobrej rodine a to sme si v Múzeu SNP mysleli, že takou sme so SZPB, sa veci riešia najprv doma. V tomto prípade sa to nestalo. Hovorím o reakcii niektorých členov a predstaviteľov SZPB na tohtoročné oslavy SNP. Nuž ale po poriadku.

Takže Ján Pacek. Prečo bola zaradená pieseň Marty Kubišovej. Nuž preto, lebo tohto roku sme si pripomenuli 50 rokov od okupácie Československa vojskami Varšavskej zmluvy. Nuž preto, lebo sme chceli vzdať úctu človeku, ktorý mal demokraciu v krvi a bol, Janko, členom vašej organizácie. Bol to generál Teodor Šlajchart. Človek, ktorý sa ako prvý postavil nacistom, keď okupovali Slovensko 29. augusta 1944. Bol to človek, ktorý banskobystrickým rozhlasovým pracovníkom poskytol vysielaciu v auguste 1968 aby mohli informovať verejnosť

v provizórnych podmienkach ako poslední vysielatelia.

A aký to má súvis? Nuž cez rozhlas v roku 1944 aj v roku 1968 a cez Teodora Šlajcharta demokrata telom aj dušou. Inak len na pripomenutie.

Prečo sme pozvali americkú delegáciu? Pozývame delegácie vyše tridsiatich štátov a som rád, že ich zástupcovia prídu. Vy snáď nie? Americká ambasáda sa opýtala, či tu môže mať prezentačné auto. Súhlasili sme. Ruská strana nič také neponúkla.

A prepáčte nebudem reagovať na to, že Američania Povstaniu dokonca poškodili. Toto je len neznalosť historických súvislostí. Snáď tým, že bombardovali Dubovú? A nebol snáď slovenský štát vo vojnovom stave s USA, Veľkou Britániou a ZSSR? Nebol snáď spojencom nacistického Nemecka? Tak proti komu vzniklo Povstanie?

(Pokračovanie na str. 3)

Na zamyslenie: Ústa, ktoré vyslovujú lož, zabíjajú dušu!

Svätý Andrej Avellin

Kučma má hrôzu z budúcnosti

Bývalý prezident Ukrajiny Leonid Kučma v polovici septembra vyhlásil, že pociťuje hrôzu z politickej situácie v štáte.

„Ja som si svoje odrobil. Teraz pozerám na politické spolky, ktoré sú na Ukrajine. Hrôza, vracat' sa sem! Čudujem sa tým, ktorí dnes kandidujú vo voľbách. Čo môžu v dnešnej situácii urobiť?“ Povedal Kučma podľa „Ukrajinskej pravdy“ a dodal, že politická situácia

na Ukrajine je blízka katastrofe. „Neviem, ako sa dá s týmto parlamentom o niečom dohadovať. Nevidím našu politickú líniu, jednotný smer rozvoja. To je hrôza,“ podtrhol bývalý prezident.

Kučma ďalej dodal, že jemu sa dnes žije „lepšie ako obyčajnému

občanovi“, lenže je mu ťažko keď si uvedomí, že v tomto štáte budú žiť jeho deti a vnuci. – r –

Azarov o americkom šéfovi snajperov

Snajperom z Gruzínska, Lotyšska a ďalších štátov veľil na Majdane v roku 2014 americký žoldnier, vyhlásil bývalý predseda vlády Ukrajiny Nikolaj Azarov.

Tento žoldnier „vytyčoval úlohy“. Práve jeho snajperi „vystrelili väčšiu časť ľudí na Majdane“ na to, aby boli vyprovokované „represie proti Strane regiónov a Komunistickej strane,“ povedal Azarov.

Taktiež vyhlásil, že „prevrat“ na Ukrajine zosnovali na „lik-

vidáciu tých síl, ktoré boli za normálne vzťahy“ s Moskvou. Práve na to bolo potrebné „vystrelenie mierovej manifestácie na Majdane“ píše RIA Novosti s odvolávkou sa na mix.tv.

Ako vyhlásil Azarov, fotografie a svedkovia potvrdzujú, že „bezprostrednými organizátor-

mi odstrel'ovania“ boli súčasný predseda parlamentu Andrej Parubij, predseda bezpečnostného výboru Verchovnoj rady Sergej Pašinskij a tajomník Rady národnej bezpečnosti a obrany Ukrajiny Alexander Turčinov. Podiel na týchto popravách má aj súčasný prezident Ukrajiny Petro Porošenko, ktorý „aj financoval tieto akcie“, povedal expremiér. Podľa vz.ru, 21. 9. 2018

V „NDR“ je AfD prvá!

Po nepokojoch v Chemnitz (v časoch Slovanov Kamenica) vyrástla popularita pravicovej strany Alternatíva pre Nemecko, ktorá predbehla aj koalíciu CDU/CSU a stala sa prvou pri prieskume verejnej mienky.

Na východe NSR teda AfD podporuje 25 % respondentov, blok CDU/CSU na čele s A. Merkelovou klesol na 24 %. „Lavicoví“ získali 18 %, So-

ciálna demokracia 14 %, FDP 7 % a „Zelení“ 6 %, uvádza RIA Novosti s odvolávkou sa na Bild.

Na západe NSR zase vyrástol rating aliancie CDU/CSU do 31 %. AfD by získala 13 % hlasov. Druhé miesto si drží sociálna demokracia (19 %), po AfD sú „zelení“ s 10 % a nasledujú FDP – 10 % a „Lavicoví“ – 8 %.

Do prieskumu (6. – 12. 9.) bolo zapojených 1978 osôb. – r –

Dokedy budú USA v Sýrii?

Nech tam budú deň, rok, či tisíc rokov, stále je to protiprávne. Tak znie medzinárodné právo a z jeho pohľadu je úplne jedno, že poradca prezidenta USA John Bolton v 39. týždni vyhlásil, že Spojené štáty tam budú dovtedy, kým Sýriu neopustí Irán a sily, ktoré kontroluje.

Nech si teda John Bolton hovorí čo chce, pravdu má predsa len slovenské porenadlo. USA

takýmto prístupom na krivom základe rovný dom nepostavia. No a keďže ich do Sýrie nikto

nikdy nepozval a vošli tam ako agresor, tak antiteroristický svet im tam nedovolí postaviť ani ten krivý.

Boltonove slová sú však zaujímavé tým, že administrácia Trumpa si svoju misiu v Sýrii neobmedzuje len víťazstvom nad Islamským štátom. – r –

Vyhlásené je zastavenie vojny medzi Kóreami

Prezidenti KĽDR a Južnej Kórei fakticky vyhlásili zastavenie vojny, oznámil predstaviteľ prezidentskej administrácie v Soule.

Ešte predtým KĽDR a Kórea podpísali vše-

strannú dohodu vo vojenskej oblasti. Dosiahnutá bola aj dohoda o začiatku prác nad spojením dopravných tepien oboch štátov

Podľa ria.ru, 19. 9. 2018

Ukrajinskí vojaci o zostrele malajzijského Boeingu

Ministerstvo obrany RF predstavilo audio záznam rozhovorov ukrajinských vojakov, ktorý potvrdzuje účasť Kyjeva na zostrelení malajzijského Boeingu MH17 nad Donbasom v roku 2014.

Rozhovor prebiehal v Odeskej oblasti v roku 2016 počas cviče-

nia „Rubež-2016“ a bol uverejnený aj v ukrajinských médiách.

„Ak je to tak, odje... ešte jeden malajzijský Boeing,“ povedal v diskusii jeden z vojakov, uvádza TASS. Podľa vz.ru, 17. 9. 2018

Video je súčasťou originálneho článku: <https://vz.ru/news/2018/9/17/942100.html>

Sauli Niinistö: Zo strany Ruska niet ohrozenia

Ruský senátor Alexej Puškov, komentujúc slová fínskeho prezidenta Sauli Niinistö, že zo strany Ruska niet žiadneho ohrozenia, povedal:

„Prezident Fínska Niinistö nevidí hrozby zo strany Ruska – na rozdiel od pobaltských politikov. Tí

tiež vedia, že hrozby niet, no obchodujú s výmyslom o nej, aby si v NATO a v západných metropolách posilnili svoju váhu. Podstatou je, že Niinistö je zodpovedný politik. V tom je rozdiel,“ napísal Puškov na svoj blog na Twitter. Podľa kp.ru, 16. 9. 2018

Väčšina Japoncov (cca 75 %) je proti...

...podpisu Mierovej zmluvy s Ruskom bez predbežných podmienok, prezrádza výsledok prieskumu verejnej mienky, hovorí sa v novinách Jomiuri Šimbun.

Znamená to, že približne takýto počet Japoncov podporuje smerovanie vlády Japonska najskôr vyriešiť s Ruskom územný spor a až potom sa zaoberať Mierovou zmluvou.

Podporu Putinovmu návrhu vyjadrilo len 14 % Japoncov.

Prieskum, ktorý urobili noviny Nikkey, dopadol obdobne. Tu sa za prioritné vyriešenie územného sporu vyslovilo 66 % respondentov a 19 % pripúšťa riešenie podľa Putinovho návrhu.

Vz.ru z 24. 9. 2018 (výňatok)

Čo píšú iní

Generál Vestenický: „... Rusko sa v tichosti pozviechalo“

Keď Západ zradne postúpil pohraničie Československa Hitlerovi a znemožnil mu brániť sa, nadšene tleskali Chamberleinovi, lebo vraj priniesol mier.

Ten istý Západ nebol ochotný uzavrieť dohodu so ZSSR proti fašistickému Nemecku a donútil Stalina, v záujme ochrany a bezpečnosti vlastného štátu, uzavrieť Dohodu o neútočení s hitlerovským Nemeckom, dnes nazývanú Pakt Ribbentrop-Molotov. Keď Nemecko napadlo Poľsko vojensky, začali sa politici Západu slovne spamätávať, ale nekonali.

Konat' začali, až keď nemecké vojská ohrozovali Francúzsko. Neskoro. Povestná bohorovnosť ich už neochránila pred skúsenosťou, ako smrdí výbuch bomby a páchnu masové požiare po mestách Británie. Odrazu im boli dobrí aj československí vojaci, ktorých nedávno zradili. A z krvavého Stalina sa v ich tlači stáva strýko Džou. Extraplus, HSP, srpsol.sk, september 2018 (výňatok)

EÚ ovládajú kryptofašisti

Je to aj (niekde platí, že najmä) sociálna demokracia, ktorá sa spojila s najbrutálnejšími silami, ktoré kedysi charakterizoval na príklade USA Avram Noam Chomsky, americký lingvista, filozof, kognitívny vedec, historik a sociálny kritik, významná osobnosť v analytickej filozofii.

So vznikom EÚ sa začala demokratická demontáž krajín, ktoré kedysi mali byť pohltené tzv. Treťou ríšou a kontrolované USA, ako svetovým prediktorom.

Chomsky vo svojich analýzach ostro kritizuje pseudodemokratický režim v USA. Precízne argumentuje, že krajinu ovládajú politické elity a fašistické korporácie fungujúce v korporatívnom systéme, ktoré vidia v obyvateľoch svojho vnútorného nepriateľa, v ktorom sa snažia vytvárať apatickosť, pasivitu a poslušnosť. Elitám totiž takáto pasívna a depolitizovaná spoločnosť vyhovuje, v takomto systéme totiž môžu najlepšie realizovať svoje záujmy... Podľa HSP, 21. 9. 2018

L'vov nemá financie na sociálne programy, ale má tristo tisíc hrivien na zbúranie Pomníka sovietskym vojakom

Radnica L'vova čoskoro začne búrať Pomník sovietskym vojakom na ulici Stryjská, informoval zástupca primátora L'vova Andrej Moskalenko.

„Odstránenie pomníka sa bude realizovať po etapách. Je to dosť veľký objekt. Monument, to nie je socha alebo busta, nedá sa ho len tak jednoducho odstrániť žeriavom,“ postázoval sa.

Niektorí l'vovskí novinári podčiarkli, že vedenie mesta viac velebí bývalých ukrajinských vojakov divízií SS, ako tých, ktorí oslobodili L'vov od fašistov.

Radnica mieni úplne zlikvidovať súčasný Monument slávy a jeho jednotlivé časti vraj odovzdá do „múzea totality“. Vo L'vove tak zrušia fakticky posledný pomník vojakom – osloboditeľom, pri ktorom sa tradične konali slávnosti 9. mája.

Ukrajina aktívne vymazáva z pamäti ľudí spomienku na tých, ktorí bojovali proti fašizmu, a „nasadzujú nových neonacistických hrdinov“. HSP, 11. 9. 2018

Letné výročia

Pred novembrom 1989 bolo SNP ideologicky interpretované ako výlučná záležitosť komunistického odboja.

Po revolúcii sme túto lož z čítaniek síce odstránili, ale v médiách a vyjadreniach politikov prevládli iné ideologické skreslenia, vytvárajúce dojem, že Slovensko sa ozbrojeným vystúpením prihlásilo k európskym demokratickým hodnotám.

V skutočnosti sme však urobili niečo celkom iné. Tak, ako v roku 1939, keď vznikla prvá Slovenská republika, sme konali pod tlakom nepriaznivých medzinárodných okolností, tak aj v auguste 1944 Slovensko urobilo hlavne to, čo bolo nevyhnutné.

Slovenské národné povstanie má aj svojich hrdinov, no nebolo predovšetkým o ušľachtilých myšlienkach. V roku 1939 sme jednoducho nemohli vzdorovať Hitlerovi a v roku 1944 sme zase pochopili, že pre osud národa je jednoducho neakceptovateľné, aby sa ocitol v tábore porazených.

Regionálne noviny Liptovsko mikulášsko-ružomersko č. 35/31, august 2018 (výňatok)

Spomienkové stretnutie

Vo Vsetíne 15. septembra 2018 na slávnostnom stretnutí k 100. výročiu vyhlásenia ČSR a 74. výročiu vzniku 1. čs. partizánskej brigády Jana Žižku, veliteľmi ktorej boli npor. Janko Ušiak a Dajan B. Murzin, sa zišli partizáni a ich pomocníci, pamätníci, členovia ČSBS vsetínskej organizácie a predstavitelia samosprávy mesta Vsetín a obce Sklabiňa.

Predseda SZPB Pavol Sečkář v príhovore ocenil spoluprácu medzi prihraničnými oblastnými organizáciami, ktoré majú výrazný podiel na zachovaní pamäti a tradícií boja proti nacizmu a fašizmu v Beskydách a na Javorníkoch.

Za zásluhy v boji proti fašizmu, boli pamätnou medailou SZPB – medailou M. R. Štefánika ocenení partizáni 1. čs. pb. Jana Žižku 94-roční Ladislav Verner a Miroslav Čech a pomocníci partizánov 94-ročný Oldřich Němeček a 92-ročný Milan Podzemný.

Slávnostné stretnutie pripravili Oblastný výbor ČSBS a Historická skupina 1. čs. partizánskej brigády Jana Žižku zo Vsetína. Juraj Drotár, snímka K.S. ČSBS

Sviatok vojakov v Brezovej

Predseda SZPB Pavol Sečkář a ďalší členovia SZPB sa 22. septembra v Brezovej pod Bradlom zúčastnili na oficiálnych oslavách Dňa Ozbrojených síl SR.

Minister obrany SR Peter Gajdoš pri tejto príležitosti ocenil prácu profesionálnych vojakov a hovoril aj o viacerých modernizačných projektoch. „Cesta samostatných ozbrojených síl sa začala na týchto miestach presne

pred 170. rokmi. Pri Brezovej pod Bradlom vybojovali prví slovenskí dobrovoľníci víťaznú bitku v boji za národnú slobodu, rovnoprávnosť a demokraciu. K tejto bojovej tradícii sa ozbrojené sily hlásia dodnes,“ zdôraznil pred-

seda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko.

Pri príležitosti Dňa Ozbrojených síl SR boli ocenení pamätnou medailou viacerí profesionálni vojaci a veteráni, ktorí sa pričínili o šírenie dobrého mena ozbrojených síl. Občanom Brezovej bola predstavená nová bojová technika. (dod), snímka – pv –

Napísali nám

Akú perspektívu má SZPB?

Otázka, ktorá bola položená v Bojovníkovi č. 18 ma zaujala. Prečítal som každú úvahu, ale najviac som sa stotožnil s Jozefom Pupalom, predsedom ZO SZPB arm. gen. L. Svobodu z Čierneho Potoka.

Áno, je pravdou, že na XVI. zjazde SZPB v júni 2015 návrh na prijímanie za členov SZPB mladých ľudí, ktorí dovŕšia vek 15 resp. 16 rokov neprešiel. Som však toho názoru, že opäť by sme sa touto otázkou mali zaoberať na XVII. zjazde SZPB.

Súťaž „Medzníky 2. svetovej vojny“, ktorá sa u nás uskutočnila toho roku po druhýkrát, ma robí optimistom, a preto prichádzam s návrhom k širšej diskusii o členstve v rámci Bojovníka.

V Trebišove, v prvom aj v druhom kole Medzníkov sa zúčastnilo... 72 súťažiacich, z ktorých väčšina po prázdninách navštevuje stredné školy,

na ktorých sa stretnú s rovesníkmi z iných miest a obcí, z ktorých nie všetci sa zaujímajú o naše dejiny, o fašizmus, nacionalizmus a extrémizmus. Som však presvedčený, že zo 72 našich žiakov by 30–35 z nich súhlasilo so vstupom do mládežníckej organizácie SZPB, ako navrhuje Jozef Pupala. Presvedčuje ma aj záujem týchto žiakov o naše dejiny pri návšteve Dukly a Údolia smrti. Navyše mnohí sa na týchto miestach ocitli po prvýkrát.

Návrh Jozefa Pupalu zakotviť v Stanovách SZPB, aby sa pri ZO SZPB mohli organizovať mládežnícke skupiny do 18 rokov, je podľa mňa na mieste. Preto sa opýtajme na tento názor členov SZPB na blížiacich sa výročných členských schôdzach a oblastné konferencie nech majú o tom samostatný bod rokovania, o ktorom sa bude hlasovať.

Verím, že ak to podporíme „dolu“, tak delegáti XVII. zjazdu SZPB to 28.–29. júna 2019 v Poprade tiež podporia. Milan Urban, predseda OblV SZPB Trebišov

Prekresľovanie Mníchovskej zrady Českou televíziou

Mníchovská zrada vraj nebola zrada, ale diplomatické víťazstvo prezidenta Edvarda Beneša. Toto sa snažila v pondelok 24. 9. 2018 podstrčiť českej verejnosti Česká televízia v relácii Reportéri ČT.

Neuveriteľné? Schválne si to teda vypočujte: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/218452801240028/>

Naozaj je možné, aby niekto v Českej republike prekrucoval dejiny tak, že bude Mníchovskú dohodu

prezentovať ako víťazstvo? A to dokonca vo verejnoprávnej televízii?

Nech by to bolo akokoľvek, ale akokoľvek takto vynútená strata tretiny územia ČSR a následné vyhnanie tisícov Čechov z pohraničia bolo najčernejšou epizódou českých dejín 20. storočia. A ak to niekto chce označovať za naše víťazstvo, tak to nie je človek, ktorý to s našou vlasťou myslí dobre.

Blok.idnes.cz (Libor Čermák), 25. 9. 2018 (krátené)

Pár poznámok k hodnoteniu 74. výročia SNP

(Dokončenie zo str. 1)

No a ďalší priateľ Ján Kašica. To, že nebol daný priestor Ruskej federácii je nezmysel. Už som ho čiastočne vysvetlil. A Babkni vnuci boli odkiaľ? Nie z Ruskej federácie? Každoročne máme v programe po dohovore s veľvyslanectvom RF umelcov z Ruska. Myslíte si naozaj, že zabezpečiť kvalitný program na oslavy SNP je jednoduché? Mali sme tu aj Alexandrovcov. Nedá sa však každý rok. A naozaj ubezpečujem, že sme historicky objektívni a tak to aj zostane. ZSSR niesol najväčšiu ťarchu vojenských bojov, ale bez pomoci USA by to mal neporovnateľne ťažšie.

Zastavím sa pri ďalšom priateľovi Jozefovi Pupalovi. Nechcem komentovať reakciu na prelet amerických helikoptér. Nuž naša armáda ich má vo výzbroji a je to jednoducho tak. Prečo nie?

Vrátim sa k reakcii na prezidenta Andreja Kisku. Naozaj sa vám páči, že pred prejavom sa na neho pískalo a dokonca na neho ľudia vykrikovali, že je fašista? No mne teda nie. Andrej Kiska ani náhodou nie je fašista. Voči predstaviteľom ĽS NS prejavil nulovú toleranciu. Jasne sa niekoľkokrát k tejto téme vyjadril. Ako sa vám priatelia páčilo, keď vlni vypískali Róberta Fica? Nepáčilo však? Ani mne nie. Tak isto sa mi nepáčila tohtoročná reakcia na Andreja Kisku. Je hanba písať na vrcholných predstaviteľov SR na oslavách SNP. Všetci, ktorí chcú s niektorým z nich vyjadriť nesúhlas, nech si zorganizujú vlastný protest, ale nech nezneužívajú pôdu Múzea SNP a oficiálnych osláv 29. augusta na takéto nedôstojné prejavy.

Jozef a bombardovanie Dubovej a Apolky bolo dôsledkom toho, že slovenský štát bol vo vojne s protihitlerovskými mocnosťami. Tieto fabriky vyrábali pre nacistickú vojenskú mašineriu. Toto sú argumenty, ktoré radi používajú Kotlebovi prívrženci.

A Nové Zámky? V tých rokoch patrili pod Maďarsko, ďalšieho spojenca nacistov. Znova sa pýtam: Mysleli sme si snáď, že my budeme podporovať Hitlera a nám nikto ani vlas na hlave neskriví? Nuž omyl. Mimochodom, sovietske bombardovanie Nitry nevaďí?

Už len poznámku na záver. Keď odišli autobusy s členmi SZPB publikum sa nevypratalo, len vymenilo. Tak je vždy koncipovaný aj program. Mňa len mrzí, že autobusy SZPB odchádzajú tak skoro a ľudia aspoň tento jeden deň nezostanú v Banskej Bystrici. Bohužiaľ, tento trend sa opakuje každoročne nielen 29. augusta, ale aj na Stretnutí generácií na Kališti.

Na záver, vážení odbojár, by som chcel povedať, že nemáme žiadnu kultúrnu komisiu. Za dramaturgiu programu zodpovedám výlučne ja. Pripravujeme ju dlhodobo, napríklad budúročnú sme začali koncipovať už niekedy na jar tohto roku. Pripravujeme ju zodpovedne a pri jej realizácii nás absolútne nezaujímajú súčasné politické trendy. Vychádzame výlučne z historických okolností doby, o ktorej hovoríme. USA, Veľká Británia a ZSSR boli v tých časoch spojenci a bez ich vzájomnej kooperácie by porážka nacizmu, fašizmu a militarizmu nebola možná. To je realita. Stanislav Mičev

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Michal Kuchár, tajomník OblV SZPB, Spišská Nová Ves: – Samozrejme, že má mať. Pokračovať v činnosti a propagovať úlohu odboja v našich dejinách a taktiež získavať hlavne mladých členov do našich radov, aby sa zoznámili s dejinami protifašistického odboja, SNP, 2. svetovou vojnou a aj ich obeťami. Hlavné slovanských národov, čo sa, bohužiaľ, v škole neučia.

Jozef Petráš, predseda OblV SZPB, Trnava: – Nevieťm či pôjde o veľkú politiku, ale musíme sa jednoznačne a nekompromisne distancovať od politikov, ktorí slovné kritizujú fašizmus, ale na druhej strane nemajú osobnú statočnosť, aby pomenovali prejav fašizmu, akože u našich spojencov, či už v NATO, EÚ, na Ukrajine a v pobaltských republikách.

Jednoznačne musíme pokračovať v tom, čo pre nás vybojovali naši otcovia a dedovia v 2. svetovej vojne a SNP.

Nemôžeme dopustiť, aby sme za hrdosť k vlasti, k Slovenskej republike, k odmietaniu ekonomických migrantov, boli nazývaní judášskymi médiami fašistami, xenofóbmi, rasistami, extrémistami a pod.

Jiří Novák, predseda ZO SZPB, Rajec: – Áno, politika Zväzu však musí vychádzať z jeho Programového zamerania a musí reagovať na udalosti, ktoré sa vyskytnú. Doba, v ktorej žijeme, stavia pred nás čoraz naliehavejšie úlohu zachovať pamäť a chrániť česť bojovníkov proti fašizmu. Nedopustíme znevažovanie hrdinstva vojakov i obyčajných ľudí, ktorí bojovali za našu slobodu.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Pripomenuli sme si vypálenie obce

Dňa 16. 9. 2018 sme si pietnym aktom pripomenuli 74. výročie vypálenia obce Zlatá Baňa nemeckými okupantmi 8. 9. 1944 za to, že dedinčania pomáhali tunajším partizánskym skupinám.

Pietny akt zorganizoval starosta Maroš Železník v spolupráci s našou ZO SZPB Zlatá Baňa – Sekčov.

Za zásluhy v protifašistickom odboji bola obec vyznamenaná Radom Červenej hviezdy a Dukelskou pamätnou medailou. Ťažké časy a hrdinstvo obyvateľov pripomína pamätník v strede obce s názvom „Útek z horiacej obce“.

Aj o tom hovoril starosta M. Železník i oblastný predseda SZPB v Prešove Jozef Čorba. Predseda základnej organizácie SZPB Pavol Pulík-Hreha využil tento pamätný deň a odovzdal ďakovný a pamätné listy aktívnym členom ZO SZPB.

V sprievodnom programe spomienky bola ukážka dobovej poľnej nemocnice z KVH Čapajev pod vedením Martina Barana z Prešova, ukážka hasičskej techniky a policajnej kynológie. Samozrejme, že nechýbal ani kultúrny program.

Pavol Pulík-Hreha ml.

Cesta bez návratu V Mauthausene a Melku

7. septembra si Žilina pripomenula Deň holokaustu. Pri pamätníku „Cesta bez návratu“ na spomienkovom stretnutí sme spomínali na udalosti, ktoré sa stali v roku 1942 v žilinskom zbernom tábore spoluobčanov židovského vierovyznania.

Syn A. Kleina v strede s viceprimátorom Patrikom Gromom a predsedom OblV SZPB v Žiline J. Drotárom (vpravo).

Pamätník sa nachádza na mieste, kde od marca do októbra 1942 bo zriadený zberný tábor pre deportáciu židovských spoluobčanov z celého Slovenska do nacistických koncentračných táborov Ríše. Na znak úcty k obetiam týchto udalostí ho dal v roku 2004 postaviť rodák a čestný občan Žiliny Arieh Klein.

Spomienkové stretnutia sa zúčastnili predstavitelia mesta Žiliny, zástupcovia židovskej náboženskej obce, SZPB, žiaci stredných škôl a obyvatelia Žiliny. Bol medzi nimi aj syn zosnulého Arieha Kleina z Izraela, ktorého starí rodičia boli z tohto tábora odtransportovaní do koncentračného tábora, z ktorého sa nevrátili.

Predseda oblastného výboru

SZPB v príhovore pripomenul, že v žilinskom zbernom tábore bolo sústredených a do koncentračných táborov v Ríši deportovaných 23 394 osôb. Zo žilinskej židovskej komunity v koncentračných tábore zahynulo 1 571 osôb.

Vyzdvihol účasť a hrdinstvo židovských spoluobčanov v SNP a na bojiskách druhej svetovej vojny, kde v boji proti nacizmu zahynulo 75 rodákov zo Žiliny a jej okolia. K významným osobnostiam protifašistického odboja zo žilinského okolia patrí aj gen. Ivan Schwarz, ktorý bol od 16-tich rokov pilotom RAF, bojoval v 311. bombardovacej peruti a bol veľkým priateľom nášho kraja. Žil a pred niekoľkými rokmi zomrel v Londýne.

Juraj Drotár, snímka Meú Žilina

V polovici septembra ZO SZPB v Žiari nad Hronom každoročne organizuje poznávací zájazd na miesta spojené s národným oslobodením.

Tentoraz sme boli v bývalých koncentračných táborech Melk a Mauthausen, kde bol umučený a 20. 3. 1945 skončil Ladislav Exnár, legendárny veliteľ partizánskeho oddielu Sitno. Na takmer 900 kilometrovú trasu sme potrebovali väčšie množstvo peňazí, ale zvládli sme to vďaka sponzorom a oblastnému výboru SZPB.

V koncentračnom tábore sme videli na fotografiách: baraky sovietskych zajatcov (v každom bolo až 300 väzňov), baraky nemocnice, kde sa len zomieralo, ale neliečilo a tiež priestory tunajších SS-ákov... Dlhšia zástavka bola pri známom kameňolome so schodami smrti, kde sme sa dozvedeli o barbarskom a hrôzostrašnom zaobchádzaní s väzňami. Potom sme si prezreli pamätníky postavené jednotlivými štátmi, ktorých občania tu zahynuli. Chvíľu sme zotrvali pri česko-slovenskom pamätníku, kde sme spomínali na našich známych i neznámych väzňov, ktorí tu zahynuli alebo prežili: 18-ročný syn generála Ludvíka Svobodu, obaja bratia Ireny Svobodovej Jaroslav a Eduard a synovec Jan Doležal, pesničká a herec Karel Hašler (autor piesne Po starých zámokských schodoch)...

Po atentáte na Heydricha tu 24. októbra 1942 popravili 254 spolupracovníkov a príbuzných

Josefa Valčíka, Jana Kubiša a ostatných parašutistov, tu bol väznený tiež neskorší čs. prezident Antonín Novotný, tiež Simon Wiesenthal, ktorý neskôr svoj život zasvätil vyhľadávaniu nacistických zločincov, ďalej Ladislav Sára, Alexander Markuš, Karol Černocký, Ján Osoha, Štefan Szabó, Ladislav Exnár, Eugen Guderna a ďalší.

Pri rozlúčke nám sprievodkyňa prezradila, že tento rok sme boli len tretia skupina zo Slovenska. Zároveň nás pochválila, že ešte nemala takých aktívnych návštevníkov s množstvom otázok.

Na spiatocnej ceste sme sa zastavili v pamätníku pobočného koncentračného tábora v Melku, ktorý tvorí budova krematória. Je tu aj samostatný pamätník slovenským odbojárom.

Lubomír Jančo, predseda ZO SZPB

Pokorili sme Chabenec

Klub vojakov ZV SR v Žiline v spolupráci so žilinským oblastným výborom SZPB, žilinským vojenským útvarom a Obecným úradom Jasenie na počesť 74. výročia SNP už po 12-krát zorganizoval turistický a poznávací zájazd „Po stopách 2. čs. pdb. v SNP“ s prechodom Chabenca.

Od Magurky sa na Chabenec vydala osemnásťčlenná skupina najvytrvalejších účastníkov, ktorí pokorili jeho zlovestný vrchol. Ostatní účastníci navštívili Zvolenský zámok, kde položili kvety k pamätnej doske partizánskej brigády a prezreli si výstavu umeleckých diel Slovenskej národnej galérie.

Na spomienkovom stretnutí v Lomnistej doline starostka obce Jasenie Jaroslava Pravotíaková privítala predsedu SZPB Pavla Sečkára, tajom-

níka OblV SZPB z Brezna Jána Šuleja, vojakov žilinského útvaru, predsedu ZR ZV SR pplk. v. v. Mojmíra Hlocha z B. Bystrice, účastníkov a pamätníkov boja za národnú slobodu Janka Bakoša z Jasenia a Miroslava Cibulu z Prahy a účastníkov spomienkového stretnutia zo Žiliny, Rajca, Trenčína, B. Bystrice, Brezna a Jasenia.

V príhovoroch hostí bola ocenená aktivita organizátorov tohto podujatia a zvýraznená povinnosť našej generácie zachovať pamäť na udalosti boja za národnú slobodu v SNP a chrániť česť bojovníkov proti fašizmu.

V závere spomienkového stretnutia predseda Oblastného výboru SZPB v Žiline Juraj Drotár pamätným listom ocenil účastníkov prechodu cez Chabenec a spomienkového stretnutia v Lomnistej doline.

– JD –, snímka Pavol Rýpal ZO SZPB Rajec

SNP je súčasťou národnej hrdosti

Naše Povstanie je takou udalosťou, akou sú pre iné národy ich veľké oslobodzovacie vojny, či revolúcie.

V uplynulých dňoch sme si pripomenuli už 74. výročie SNP a uctili si pamiatku tých, ktorí v boji proti okupantom, za slobodu nášho národa, položili to najcennejšie – svoj život. U nás v obci Lubina sa oslavy konali v sobotu 25. augusta. Pravidelne sa začínajú položením venca k domu, v ktorom žil kpt. Miloš Uher – veliteľ partizánskeho oddielu Hurban. Pietna spomienka sa uskutočnila kladením vencov pri pamätníku na vrchu Roh, kde je kpt. Miloš Uher pochovaný a spolu s ním aj 44 sovietskych a československých partizánov. Bojovali za slobodu, za slobodný šťastný život svojich detí, za svoju rodnú reč, za svoje presvedčenie. Vo svojom príhovore tieto slová zdôraznil aj podpredseda ÚR SZPB Norbert Lacko: „*Naši dedovia a otcovia sa vzdali svojich životov pre česť a slobodu svojej krajiny. Boli jednotní v obrane svojej vlasti a slobody. Nebojme sa to neustále pripomínať nastu-*

pujúcim generáciám. „...Učme históriu, kráčajúc od pamätníka k pamätníku, a žiakom na osudoch osobností zobrazených v týchto pamätníkoch vykladajme dobu a udalosti, ktoré súviseli, a tak ich učili úcte k vlastným dejinám.“ Na šírenie odkazu SNP a na interpretáciu dejín „slúžia“ práve tieto spomienkové podujatia. Je veľmi smutným poznaním, že sa ich z roka na rok zúčastňuje menší počet ľudí. Mohla by som napísať, že dôvodom sú politické nálady v spoločnosti, či nepriaznivé počasie... Oveľa horšie však vyznieva skutočnosť, že je to prejav neúcty voči našim predkom, voči ich hrdinským činom a dejinám, prejav nevďačnosti, absencia hrdosti alebo, skrátka, nezaujím.

Pritom kpt. Miloš Uher by iste radšej videl rásť svoju malú dcérku Zorku; jeho druhovia by radšej boli zostarli po boku svojich žien, tešiaca sa zo svojich detí, vnúčat. Nebolo im to osudom dopriať. Ale nám áno. My žijeme slobodný život aj

Stretnutie generácií pri Vatre priateľstva a bratstva.

vďaka nim vo svojej vlasti. Rozprávame ľubozvučnou slovenčinou, slobodne pracujeme, vyjadrujeme svoj názor, svoje presvedčenie. Sme to my, kto sme nositeľmi odkazu našich predkov a závisí od nás, ako s týmto odkazom naložíme.

* * *

Na Krajských oslavách 74. výročia SNP na vrchu Roh Lubina sa prišli pamiatke padlých pokloniť: poslanec NR SR D. Bublavý, I. tajomník Veľvyslanectva ČR O. Pomtlo, zástupca pridelenca obrany RF plk. A. Vinogradov, prednostka OÚ v Novom Meste nad Váhom A. Augustínová, podpredseda TSK J. Trstenský, predseda OblV SZPB Nové Mesto nad Váhom J. Hulí-

nek, zástupcovia ČSBS z Kyjova, Uherského Hradišťa, občania podjavorinsko-podbradlianskeho regiónu, obce Lubina, členovia SZPB a mnohí ďalší.

Kvety k pamätníku položili deti v krojoch z mesta Stará Turá. S príhovormi tiež vystúpili D. Bublavý a starosta Lubiny M. Beňatinský. Študent Gymnázia M. R. Štefánika v Novom Meste nad Váhom Michal Bartek prečítal mená tých, ktorí sú na vrchu Roh pochovaní. S kultúrnym programom vystúpilo ženské trio Krajka. Vojenský chorál a hymny SR a ČR odzneli v podaní Hudby Ministerstva vnútra SR. **Záverom pietnej spomienky bola odhalená pamätná tabuľa na pamätníku**

plk. Františkovi Bímovi – predposlednému partizánovi z Uhrovej skupiny, významnej osobnosti v podjavorinskom boji a čestnému občanovi obce Lubina, ktorý zomrel 26. januára 2017.

Po ukončení pietnej spomienky oslavy pokračovali v amfiteátri kultúrnym programom v podaní DH Bučkovanka, Speváckej skupiny Bukovčané a koncertom Františka a Vojtu Nedvědovcov. V podvečerných hodinách sa generácie stretli pri spoločnom zapálení Vatre priateľstva a bratstva, ktorým bolo 74. výročie Krajských osláv SNP na vrchu Roh Lubina ukončené.

Simona Štepanovicová, snímka Ľuboš Haruštiak

V B. Štiavnici sme si Výročie SNP...

... pripomenuli spolu s primátorkou Nadeždou Babiakovou, podpredsedom OblV SZPB zo Žiaru nad Hronom Ľubomírom Jančom, poslancami mestského zastupiteľstva, so žiakmi zo ZŠ Jozefa Horáka, s jej riaditeľom a ďalšími.

Moderátor osobitne privítal priameho účastníka druhej svetovej vojny Jozefa Kopčana. Kyticu vďaka sme boli zaniest' aj k pomníku SNP na Počúvadlianskom jazere.

Po príhovoroch boli odovzdané významnenia a pozdravné listy k osobným výročiam. Medailu M. R. Štefánika III. stupňa si za presadzovanie tradícií boja proti fašizmu prevzal predseda ZO SZPB Vladimír Poprac.

Po slávnostnom akte sme sa presunuli do klubu dôchodcov na Trojičné námestie, kde sa konalo krátke zasadnutie. Za členku SZPB sme prijali 24-ročnú Denisku Popracovú. Zaznel tu aj návrh, aby sa oslavy 75. výročia SNP konali na Sitne za účasti občanov z B. Štiavnice, Sv. Antona, Preňčova a Iliji.

- VP -

Spomínáme, nezabúdame

Členovia predsedníctva Historicko-odbojovej skupiny vojakov 1. ČSA na Slovensku plk. v. v. Pavol Liška a pplk. v. v. MUDr. Miroslav Malay, PhD. si pri príležitosti 74. výročia SNP položením kytickej kvetov pripomenuli a uctili pamiatku brigádneho generála Jána Goliana a jeho spolubojovníkov pri pamätnej tabuli na budove Veliteľstva pozemných síl OS SR v Trenčíne 29. 8. 2018.

Generálplukovník in memoriam Ján Golian a armádny generál in memoriam Rudolf Viest pre slobodu Slovenska obetovali to najcennejšie – svoj život.

Češť ich pamiatke.
NEZABÚDAJME.

Plk. v. v. Pavol Liška

Spomienka na Jozefa Dobrovodského

V parku SNP v Žiline, pri pamätnej doske mjr. Jozefa Dobrovodského, brigádneho generála in memoriam, sa 28. augusta uskutočnili mestské oslavy SNP.

Stretnutia sa zúčastnili predstavitelia štátnej správy a samosprávy, vojaci Žilinskej posádky, členovia SZPB, delegácie Klubu vojakov ZV SR, Klubu vojenských výsadkárov Žilina, a mestskej organizácie JDS. Vzácnymi hosťami boli však vnučka Jozefa Dobrovodského Nina Plaskúrová a syn generála Egida Pepicha.

Primátor Igor Choma v príhovore poukázal na obetavosť a hrdinstvo povstaleckých bojovníkov a prínos SNP pre rozvoj Slovenska v spoločnom štáte v ČSR.

Predseda oblastného výboru SZPB vo svojom vystúpení zvýraznil úlohu organizátorov povstania v Žiline a spoločného boja povstaleckých vojakov Žilinskej a Martinskej posádky a Veličkových partizánov na rozvinutie Golianovej povstaleckej 1. čs. armády.

Slávnostnú atmosféru posilnilo vystúpenie speváckeho súboru Lúčananka z Lietavskej Lúčky. Vojenské pocty zabezpečili vojaci miestnej posádky.

Juraj Drotár, snímka Meŭ Žilina

Hrdinstvo je obdivuhodné len vtedy, keď mal človek aj inú možnosť. Peter Gregor

V úcte k hrdinom Povstania

V predvečer ústredných osláv 74. výročia SNP si členovia bansko-bystrických základných organizácií SZPB: Trieda SNP, M-SNP, Stred, Radvaň a Fončorda I. Gibalu v Banskej Bystrici položením venca a zapálením sviečok pri Pamätnej tabuli generálov J. Goliana a R. Viesta, ako aj pri soche Partizána pod Urpinom uttili pamiatku všetkých hrdinov, ktorí položili životy za krajinu a ďalších generácií.

Pietnych aktov sa zúčastnil aj viceprimátor Jakub Gajdošík, ktorý v príhovore podotkol, že je veľmi dôležité, aby mladí ľudia boli vedení k láske vlasti a svojim blízkym a poznali dejiny svojho štátu a nepodpo-

rovali rozmáhajúci sa extrémizmus. Viera Kováčová z Múzea SNP nám priblížila dejinné udalosti a životné osudy rodiny generála J. Goliana a ďalšie zaujímavosti o SNP.

Predsedovia ZO SZPB Ján Žiška a Eva Broznanová v krátkosti spomenuli udalosti, ktoré zanechali trpké spomienky v srdciach ešte žijúcich hrdinov, ktorých si nesmieme vážiť. Nedopustíme, aby niekoľko fanatikov pošliapalo to, čo sme celé roky budovali. Chceme žiť v pokoji a mieri.

Po pietnych aktoch sa členovia SZPB presunuli do areálu Múzea SNP, kde sa konal slávnostný koncert pri príležitosti Výročia SNP.

EB –, snímka František Bruchánek

Výročie SNP s bielymi holubicami

Nad Námestím SNP v Partizánskom vzlietli v sobotu 25. augusta 2018 biele holubice a 74 bielych balónov.

Aj takto symbolicky si Partizánčania pripomenuli 29. august 1944, kedy vypuklo SNP, ktoré znamenalo začiatok otvoreného ozbrojeného boja proti fašizmu. Pamiatku tých, ktorí na ceste za mierom

a slobodou položili svoje životy, si predstavitelia mesta, delegácie hosti a občania uttili položením vencov k Pomníku padlým hrdinom SNP.

Oslavy výročia tejto pamätnej udalosti zavŕšili ukážky bojov z 2. sv. vojny v podaní nadšencov z Klubu vojenskej histórie Duklianský prismsyk.

MSK –

Bardejov nezabúda na SNP

Oslavy 74. výročia SNP sa v Bardejove začali otvorením výstavy z obdobia 2. sv. vojny pod názvom „Za slobodu“ v Poľsko-slovenskom dome a pokračovali na Námestí SNP pri Pamätníku vďaky a priateľstva.

Slávnostný prejav tu predniesol tajomník oblastného výboru SZPB Ján Šnyr, ktorý pripomenul, že SNP je jedným z najvýznamnejších vojensko-politických vystúpení slovenského národa v jeho moderných dejinách. Jeho odkaz si musíme stále pripomínať a v súvislosti s ním sa tak aj správať voči sebe i okolitému svetu. Odkaz Povstania sa stále viac žiada odovzdávať

mladej generácii, ktorá hrôzu vojny nezažila. Oslavy 74. výročia SNP pokračovali v partizánskej obci Kríž, kam sa premiestnila väčšina z vyše 250 účastníkov bardejovských osláv. Tu sa po položení vencov k Pamätníku partizánov k prítomným prihovorela starostka Oľga Dutková, ktorá podrobne popísala pôsobenie jednotlivých partizánskych skupín v okolí Krížu.

Veľmi dojímavá bola atmosféra na Partizánskej lúke pri horiacej vatre, dobrom guláši a občerstvení, kde do neskorých hodín zneli partizánske piesne v podaní hudobno-speváckej skupiny „Samí sebe“ a „Kurovčan“.

M. Gibel (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

V Žarnovici s vatrou SNP

ZO SZPB Žarnovica, Mesto Žarnovica, Miestny odbor MS, DHZ a ZO JDS boli opäť organizátormi stretnutia pri vatre na počesť 74. výročia SNP. Už po štvrtý raz sa to konalo na Kalvárii aj vďaka ústretovosti Farnosti Žarnovica.

Popoludní členovia DHZ, pod vedením Miroslava Gretscha i jeho pomocníkov Ľuboša Zimana, Mareka Šebiana a Jána Gregora, varili guláš. Vďaka za sponzorské poskytnutie všetkých surovín i materiálu naň patrí Štefanovi Balkovi, prednostovi OÚ a súčasne poslancovi MsZ v Žarnovici.

Päť minút pred západom Slnka prítomných privítal vedúci oddelenia kultúry, mládeže a športu MsÚ Žarnovica Jozef Piecka. Osobitne primátora Kamila Danka a jeho zástupkyňu Alenu Kazimírovú. Po-

tom deväť členiek speváckej skupiny Prameň, pod vedením Imry Dankovej a sprievodu harmonikárky Marty Staňovej, zaspievali hymnu SR.

S vyznamom SNP prítomných oboznámila podpredsedníčka ZO SZPB Žarnovica Mária Števková. V príhovore o. i. vyzvala na zbieranie fotografií z obdobia SNP.

Následne atmosféru podujatia umocnili opäť Prameňáčky národnými i partizánskou piesňou a po nich sa rozohorela vatra. Aj pri nej sa spievalo, recitovalo a jedol guláš od hasičov, ktorým pri jeho príprave pomáhala Mária Balážová. Toho roku sa ho vydalo rekordných 300 porcií. No a okrem neho si mohli prítomní vďaka Pekarňam Žarnovica pochutiť aj na osúchovníkoch.

JP –

74. výročie SNP v Trebišove

Pietneho aktu kladenia vencov k Pamätníku Červenej armády na Mestskom cintoríne v Trebišove pri príležitosti 74. výročia SNP sa zúčastnilo približne 230 občanov. Najpočetnejšie zastúpenie mali medzi nimi členovia oblastnej organizácie SZPB a hostia z Ukrajiny a Maďarska.

Medzi vencami od odbojárův z Užhorodu, maďarskej delegácie, ObIV SZPB, okresného úradu, mesta Trebišov, polície, vojska, od organizácií pôsobiach na území mesta, nechýbal ani veniec od potomkov organizátorov SNP, od OV KSS v Trebišove.

Po slovenskej a ruskej hymne predniesla dobovú báseň pracovníčka MsÚ v Trebišove Martina Mištaničová. So slávnostným príhovorom vystúpil oblastný predseda SZPB Milan Urban. Vyzval v ňom vzdať úctu hrdinom SNP, ako aj červenoarmejcom 267. pluku, z ktorých niektorí sú pochovaní na tunajšom mestskom cintoríne a taktiež fašistami a ich prísluhoňmi zavraždeným nevinným deťom, ženám a starcom.

Mnohí dnes dávajú rovnítko medzi stalinský ZSSR a hitlerovské Nemecko.

Predseda ObIV SZPB Milan Urban (tretí sprava v prvom rade) s členmi zahraničných delegácií.

– M –

Strečno – symbol spoločného boja

Pri pamätníku Francúzskych partizánov 28. augusta 2018 starosta obce Strečno Dušan Štadání privítal delegácie veľvyslanectiev Francúzskej republiky, Českej republiky a Ruskej federácie, delegáciu MO SR, štátnej správy a samosprávy vedenej predsedníčkou ŽSK Monikou Jurinovou, SZPB, ČSBS a Čs. obce legionárskej, Klubu vojenských výsadkárov SR, klubu ZV SR a mestskej organizácie JDS, pozostalých a pamätníkov SNP a občanov okolitých obcí.

V slávnostných príhovoroch hosti bola zvýraznená úloha SNP v boji proti fašizmu a spoločná povinnosť zachovania pamiatky a cti protifašistických bojovníkov.

Charge d' affaires Francúzskej re-

publiky na Slovensku Philippe Morel poukázal na dlhoročné priateľstvo Francúzska k Slovensku a na spoločný boj proti fašizmu: „...hrdinstvo partizánov v Povstaní spočívalo v nájdnení sily odmietnuť násilné zne-

užitie mena slovenského národa... nezabudnime na našich hrdinov, ktorí sú morálnym svedomím nášho kontinentu, a ktorým sa nikdy nebudeme môcť dost' odvdáčiť. Snažme sa byť vždy a všade hodní ich obety, aby vždy platilo Nech žije Slovensko, nech žije Francúzsko a nech žije Európa!“

Spomienkové stretnutie pokračovalo v obci kultúrnym programom a vystúpením regionálnych speváckych súborov.

Juraj Drotár, snímka Soňa Pappskárová, ŽSK

Príhovor Moniky Jurinovej.

Spomienky na Brezine

V parku SNP v Žiline, pri pamätnej doske mjr. Jozefa Dobrovodského, brigádneho generála in memoriam, sa 28. augusta uskutočnili mestské oslavy SNP.

Stretnutia sa zúčastnili predstavitelia štátnej správy a samosprávy, vojaci Žilinskej posádky, členovia SZPB, delegácie Klubu vojakov ZV SR, Klubu vojenských výsadkárov Žilina a mestskej organizácie JDS. Vzácnymi hosťami boli vnúča Jozefa Dobrovodského Nina Plaskúrová a syn generála Egidia Pepicha.

Primátor Igor Choma v príhovore poukázal na obetavosť a hr-

dinstvo povstaleckých bojovníkov a prínos SNP pre rozvoj Slovenska v spoločnom štáte v ČSR.

Predseda oblastného výboru SZPB vo svojom vystúpení zvýraznil úlohu organizátorov povstania v Žiline a spoločného boja povstaleckých vojakov Žilinskej a Martinskej posádky a Veličkových partizánov na rozvinutie Golianovej povstaleckej 1. čs. armády.

Slávnostnú atmosféru posilnilo vystúpenie speváckeho súboru Lúčanka z Lietavskej Lúčky. Vojenské pocty zabezpečili vojaci miestnej posádky.

Juraj Drotár, snímka Meš Žilina

96-ročný Štefan Šteflovic (prvý zľava) a 92-ročný Pavel Liška (v uniforme).

Revúca to myslí s odkazom SNP vážne

Položením kytičiek kvetov malými ratolesťami k Pamätníku osloboditeľov a položením vencov predstaviteľmi verejného života sa začali spomienkové oslavy v Revúcej.

Za účasti vyše 150 občanov mesta sa k prítomným po úvodnej básni z pera povstaleckého básnika revúckeho rodáka Janka Brocku k prítomným prihovorel predseda ZO SZPB gen. Viesta Ján Kochan. Priblížil predpovstaleckú situáciu na Slovensku, priebeh SNP a vyzdvihol jeho odkaz pre dnešok. Zdôraznil, že práve vďaka SNP sa Slovensko zaradilo medzi víťazné mocnosti.

Po slávnostnom akte boli 13 novoprijatým členom ZO SZPB odovzdané predsedom v roku 2018 prijali 43 nových členov.

Cireňovou členskú legitimáciu. Celkovo už v roku 2018 prijali 43 nových členov.

Štefan Havliar, snímka Emil Matejka

Žilina – lesík Chrast'

Pietny akt kladenia vencov pri pamätníku 32 zavraždených antifašistov gestapáckmi Einsatzkomanda 13, velitelom ktorého bol SS-Hauptsturmführer Werner Schönemann.

Spomienkového stretnutia sa zúčastnili predstavitelia MÚ Žilina, delegácie spolupracujúcich združení KV ZV SR a MO JDS a predovšetkým občania obce Rosina s rodinou Ivana Hodása, ktorého otec bol v januári 1945 na tomto mieste zavraždený.

Spomienkové stretnutie pripravila ZO SZPB, ktorej predsedom je Miroslav Kučera. Vojenské pocty zabezpečili vojaci Žilinskej posádky.

Juraj Drotár, snímka Meš Žilina

Cinobaňa si spomína a ctí

Cinobaňa patrí medzi povstalecké obce v regióne Novohrad. K partizánom sa tu pripojilo 30 mladých ľudí, z toho dve ženy. Zahynulo ich šesť. Hrdinské časy pripomínajú v obci štyri pamätné miesta.

Vystupuje Voľný Don, vľavo je započítavaný starosta Jozef Melicher.

Počas tohtoročných osláv, na organizácii ktorých sa podieľala obec a miestna ZO SZPB, dejiny Povstania pripomenul asi 70 zhrmazdeným starosta Jozef Melicher a predsedníčka ZO SZPB Mária Švikruhá k tomu pridala aj informáciu, ako sa miestny pomník menil stavebne i písomným obsahom. Potom sa žiaci ZŠ s MŠ predvedli s programom slovenských piesní a stredoškôľka Karolína Albertová s básňou. Dojemné ruské piesne pridali sólisti Donského kozáckeho chóru.

Po celý tento čas držali čestnú stráž pri pomníku členovia KV Krasnovardejci z Košíc.

Popoludnie pokračovalo pohostením v kultúrnom dome a koncertom speváckych sólistov Voľný Don.

Výbor ZO SZPB Cinobaňa

Sučany: „Beh v srdci SNP“ a...

Na výročie SNP v Sučanoch privítala pri pamätníku padlých kultúrna referentka Katarína Miháliková členov SZPB, domáckich obyvateľov a predstaviteľov obecného úradu.

Po básničke žiačky zo ZŠ SNP sa k prítomným prihovoreli starosta Vladimír Plížik a predseda ZO SZPB Martin Matula. V príhovore sa venovali hlavne priebehu SNP v Sučanoch. Po vystúpení skupiny Sučianka boli k pamätníku položené vence, ktorými sme si uttili tých, čo za našu slobodu položili to najcennejšie – svoje životy.

Pri tejto príležitosti bol v areáli ZŠ SNP odštartovaný 6. ročník preteku „Beh v srdci SNP“ cez Turčiansku Štiavničku, Sklabiňu a späť do Sučian. Zúčastnilo sa ho 59 pretekárov. Zároveň v areáli prebiehali aj Majstrovstvá Slovenska – „Strieľa celá rodina – NIE VOJNE – ANO ŠPORTU“.

Danuša Pročková, snímka autorka

Z archívov ZO SZPB v Dolnom Kubíne

Príbeh hrdinského dievčata

Písal sa rok 1964. Pionieri 7. triedy ZDŠ v Dolnom Kubíne zozbierali materiál o študentke bývalého dolnokubínského gymnázia – partizánke Alžbete Csillaghyovej z Dolného Kubína. Bola to ich aktivita k 20. výročiu SNP.

Chceli sa aj takouto formou odvdáčiť mladéj hrdinke a bojovníčke, ich rodáčke, ktorá položila svoj mladý život, aby oni a ďalšie generácie mohli žiť v mieri. Bol to aj odkaz ďalším generáciám, aby sa nezabúdalo na obeť vojny a utrpenie ľudí a ich hrdinské činy v boji proti nemeckým fašistickým okupantom.

Perža, ako ju nazývali, sa v roku 1944 ako čerstvá absolventka gymnázia zapojila do SNP. Pri plnení bojových a výzvedných úloh bola však ťažko zranená. Zraneniu podľahla v nemeckej nemocnici v Rabke v Poľsku.

Pionieri napísali list jej matke Anne Csillaghyovej, ktorá vtedy bývala už v Bratislave a poprosili ju, aby im napísala pár riadkov z jej krátkeho mladého života.

Alžbeta Csillaghyová je svetlou postavou medzi mladými hrdinami SNP. Aby sme ju priblížili všetkým, zverejňujeme list Alžbetinej matky pionierom.

List matky (Rok 1964)

Milé pionierky a pionieri!

Hlboko dojatá čítam Vaše milé riadky, ktorými ma zahanbujete, že viac chcete spraviť pre pamiatku našej nezabudnuteľnej dcérky – sestry Perži, ako my.

Dvadsať rokov od jej tragickej smrti je dlhá doba. Jej obraz nebledne, ale zhon života vyžaduje také napätie a takú starostlivosť o živých, že na mŕtvych sa nám nedostáva času.

Žiadate ma, aby som Vám dačo napísala o nej. Je to ťažké, pretože pre nás Perža bola takým istým dievčaťom, ako ste Vy a stovky a tisícky iných, ktorá sa práve tak tešila zo života, z malých i veľkých vecí, ako Vy.

Bola dobrá. V každom hľadala dačo dobré, aby ho mohla mať rada. Ako viete, bola veľmi dobrou žiačkou. Učila sa ľahko. Zvlášť bola nadaná na reči. Češtinu ovládala tak, ako slovenčinu, maďarskú gramatiku bez učenia, v škole si osvojila spisovnú nemčinu a dohovorela sa po fran-

cúzsky. A nezvyčajne pre dievča: pre svoje potešenie čítala po latincky! Ale ani matematika a iné predmety jej nerobili ťažkosti.

Už od útleho detstva veľmi mnoho a hlavne mnoho dobrých kníh, básní čítala a keďže mala vyhranené názory, ideály, ba i cieľ, vedela rozlišovať dobré od zlého, správne od zavrnutia hodného.

Mnoho čítala. Ale nie len pre seba. Keď sa jej niečo veľmi páčilo, prečítala to i nám, snád, aby sme neboli ukrátení o tú krásu, alebo o to, čo pokladala za dôležité. Jej túžbou bolo čo najviac dať zo seba, so svojimi vedomosťami podieľať sa s druhými. Už ako dieťa snívala o tom, že „keby mala moc peňazí, zakúpila by obrovskú knižnicu, aby sa mohol každý učiť a poznať to bohatstvo, čo je v knihách!

Myslím, že bola dobrou spolužiačkou, že ochotne pomáhala druhým. Bola útla, ale húževnatá. Rada mala šport. Vtedy ale neboli telovýchovné jednoty, ako máte Vy teraz a tak v zime korčuľovala, v lete plávala, alebo nelenilo sa jej zavčas vstať, aby pred vyučovaním si mohla ísť zahrat volejbal s kamarátmi.

Roky od 1938 práve tak doliehali na jej vnímavú dušu, ako na nás dospelých. Dni plné neistoty, hrôz a strachu. Doba priamych, ale i pokrivených charakterov. Doba, keď Perža sa nebála ani v škole prejavovať svoje zmýšľanie. Z čiastky za to vďačila niektorým svojim profesorom, ktorí boli tiež toho presvedčenia a jej vzorom. Nebola maličkosť, napríklad, na hodine náboženstva, kde katechéta bol predstaviteľom HSES (Hlinkovej slovenskej ľudovej strany) a nemalo prispieť k deportácii našich známych i rodiny, poukazovať na beštiálnosť fašizmu a ich pomáhačov u nás a rozpor medzi tým, čo ich práve učil.

V roku 1944 zmaturovala. Vtedy už bolo cítiť, že sme na prahu veľkých udalostí. Bola šťastná. Nechýbala nikde, ani keď išlo o povinnosti – nemalé.

9. septembra odišla usmiata z domu a už

sme ju viac nevideli... Šrapnelom z pancierového auta ťažko zranenú Nemci ju zaviezli do trstenskej školy, kde mali obväzisko. Bola pri vedomí, ale nechcela rozprávať nemecky a na otázku nemeckého sanitára Richarda Schotta, či je Slovenka, alebo Češka, odpovedala francúzsky, že Čechoslovenka.

Keďže si mysleli, že nevie po nemecky, veliteľ v jej prítomnosti vyniesol ortieľ smrti: zastrelit! A na to sa Perža v klude ozvala po nemecky: „Teda musím tak mladá umrieť!“

Richard Schott píše, že od začiatku mu bolo jasné, že ju chce zachrániť a najprv iba lekár bol jeho jediným spojencom. 24 hodín bojovali o jej život a potom ju previezli do Rabky v Poľsku, do ich poľného lazaretu č. 616 M.

Mala veľmi silnú vôľu. Ani pri zranení, ani pri operácii, ani za tých nekonečne dlhých sedem týždňov, keď bola pri vedomí, nejakkala, nebedákala.

V nemocnici nie všetci sa pozerali na ňu priateľsky. A navzdory svojmu nekompromisnému presvedčeniu, alebo práve preto, i tu mala okruh priateľov, ktorí sa pre jej reči báli o ňu. Jej ošetrovatelka Poľka vravela dcére Magde, Peržinej sestre, že si vymýšľa, aby obraz Hitlera vyniesli z izby kde ležala, lebo „nevie sa dívať naň, ako sa ešte usmieva, keď toľko životov má na svedomí!“

Čo videli títo v Perže, citujem niektoré úryvky z listov Richarda Schotta:

„Peržino meno by malo byť vychvaľované a školská miestnosť v Trstenej, ktorej

podlaha je jej krvou pokropená, by malo byť pútnickým miestom národa“.

Pomenoval ju symbolom hrdinskosti a každý má úctu pred týmto dievčaťom.

„Bodaj by aj jej tamojší priatelia na toto dievča nezabudli,“ končí v jednom z listov.

Je to viac, ako som mala v úmysle napísať Vám. Ale Richard Schott a jemu podobní si zasluhujú, aby pri spomienke na Peržu ani na nich som nezabudla. Ďaleko od domova snažili sa jej znesiteľnejšími pripraviť jej posledné týždne a dni.

V roku 1947 za vlastenecké a hrdinské chovanie počas bojov v SNP bola vyznamenaná predsedníctvom SNR „Radom SNP II. triedy“ a bol jej priznaný charakter partizána a udelený odznak československého partizána, všetko „in memoriam“.

Priložene Vám posielam fotografie a fotokópiu úmrtného listu. Možno ju budú potrebovať pionieri v Rabke. Leží na vojenskom cintoríne z prvej svetovej vojny.

Ďakujem Vám, že chcete prispieť, aby pamiatka Peržina i naďalej žila.

Anna Csillaghyová

Každoročne pri príležitosti Výročia SNP položia kytice vďaka a poklonia sa predstavitelia samosprávy mesta Dolného Kubína, členovia SZPB a ostatní občania pri pamätnej tabuli na priečelí Gymnázia P. O. Hviezdoslava na počesť Alžbete Csillaghyovej.

Veľa krutých a tragických príbehov nám dala vtedajšia doba. Mnohé upadli do zabudnutia a len málo tých, ktoré pripomínajú pamätníky na hrdinský odpor často obyčajných a statočných ľudí, ktorí vedeli kde je ich miesto.

Mnoho mladých ľudí – študentov gymnázia, denne prechádzajú popri pamätnej tabuli na pamiatku A. Csillaghyovej, ktorá je umiestnená na priečelí budovy. Na bielej mramorovej tabuli sa zlatými písmenami vyníma nápis:

Do tejto školy chodila hrdinka SNP in memoriam Alžbeta Csillaghyová, ktorá obetovala svoj mladý život v boji proti fašistom.

Na jej pamiatku z príležitosti 20. výročia oslobodenia.

Aj my členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov chceme touto formou prispieť, aby pamiatka na Alžbetu Csillaghyovú naďalej žila.

Štefan Novák, tajomník a predseda HDK ZO SZPB D. Kubín

Príbeh ruskej partizánky...

...a jej poďakovanie za záchranu života v malej dedinke pod vrchom Kohút v Stolických vrchoch.

V novembri 1944 prišla do obce Muránska Zdychava partizánska hliadka, dvaja muži a jedna žena. Neskôr sme sa dozvedeli, že sa volala Táňa. Zastavili sa u miestneho mlynára a požiadali o trochu jedla. Ako jedli, počuli hluk motorov. Cez okno zbadali, že pred mlynom stojí nemecký tank. Vyšli von a začala sa prestrelka. Dvomi partizánom sa popri potoku podarilo uniknúť a vrátiť sa k partizánskemu oddielu, ktorý mal základňu v chate Nad Poľanou. Partizánka Táňa sa v susedstve schovala do chlieva k ošípaným. Bola odhodlaná brániť sa a ak bude treba, obrátiť zbraň aj proti sebe.

V chlieve sa zdržala do noci.

Potom unikla hore potokom Zdychavka. Keďže sa tu však zle orientovala, za obcou sa vybrala nie na základňu, ale opačne. Dostala sa na lazy Kokavka a až ráno zistila, že je na nesprávnom mieste. A tak sa otočila a vybrala späť na základňu partizánskeho oddielu. Lenže keď tam došla, oddielu už nebolo.

Pustila sa po jeho stope. Prešla cez lazy Števkov diel, Uhliarka až na Javorinu, kde sa jej stopa stratila. Aby nezablúdila, vrátila sa na lazy Uhliarka, kde v horúčke pri omrznutých nohách začala strácať vedomie. Prišlo jej na um, že skončuje so sebou.

V bezvedomí ju našli deti Ján Siman, prezývka Mokren, a jeho

sestra Zuzana, ktoré ju na sánkach doviezli k rodičom. Tí jej poskytli prvú pomoc a začali liečiť omrznuté nohy. V tejto rodine bola do decembra 1944, kedy sa o ňu začali zaujímať Vlasovci. Aby ju u nich nenašli, preniesli ju na lazy Pod poľanou a umiestnili u Zuzany Kubejovej, ktorá žila sama s tromi deťmi, nakoľko manžel bol narukovaný v Povstaní.

V januári 1945 prišla do Muránskej Zdychavy ustupujúca nemecká jednotka, ktorá zabezpečovala zákopové práce. Využívala na to ruských zajatcov. Nemci sa od domácich dozvedeli o Táni.

V jedno odpoľudnie sme zbadali ako k nám idú Nemci. Pani

Kubejová vyšla von, aby ich zdržala a partizánka za ten čas ušla do neďalekého lesa. Pred útekom ukryla do strechy poľnohospodárskej budovy svoj denník. Neskôr sa ukázalo, že títo Nemci boli vlastne dvaja ruskí zajatci v nemeckých uniformách. Do neskorých nočných hodín nás nútili, aby sme vyrazili pobyt partizánky, no i tak nepochodili.

Partizánka Táňa sa zdržala u pani Kubejovej až do 26. februára 1945 kedy bola Muránska Zdychava oslobodená. Na šijacom stroji pani Kubejovej si z nohavíc ušila sukňu a šťastná sa išla prihlásiť na veliteľstvo oslobodenej obce. Zanechala svoju adresu v ZSSR, ktorú našinci dodnes prechovávajú.

Na 50. výročie SNP prišla do Československa aj so svojim manželom, ktorý bol politickým

komisárom spomínaného partizánskeho oddielu. Ponavštevovala rodiny, ktoré jej pomohli, poďakovala sa a odvdáčila darmi. Zuzanu Simanovú-Mokrenovú pozvala na návštevu ZSSR, ktorú aj absolvovala.

Počas pobytu u rodiny Mokrenovcov ochorel na zápal slepého čreva ich sused Krajec, ktorý na následky aj zomrel. Partizánka Táňa sa vtedy vyjadrila, že keby bola mala potrebné nástroje, bola by ho zachránila. Zrejme mala medicínske vzdelanie, čo potvrdzuje aj vyliečenie omrznutých nôh.

A ako sa k nám dostala? V ZSSR vraj absolvovala parashutistický výcvik a prvý zoskok absolvovala v oblasti Štósu, kde bola vysadená na pomoc SNP.

Z rozprávania M. Simanovej zaznamenal: Ján Kochan, predseda ZO SZPB gen. R. Viesta, Revúca

Operácia Bernhard: Ako nacisti plánovali z lietadla sypať falošné bankovky

Nacisti počas druhej svetovej vojny mali pomocou operácie Bernhard jasný plán. Vo V. Británii plánovali vypustiť do obehu falošné bankovky.

S plánom, ako narušiť britskú ekonomiku, prišiel Sturmbannführer (Major) Bernhard Krüger, ktorý zostavil 142-členný tím z väzňov koncentračného tábora Sachsenhausen. V roku 1942 bola začatá výroba zložitých gravírovacích tabuliek, vhodného papiera so správnym vodoznakom a následne nasledovalo prelomenie kódu na vytváranie správnych sériových čísel. Do oslobodenia koncentračného tábora v apríli 1945 bolo vyrobených celkovo 8965080 bankoviek v hodnote 13461810 libier.

Bankovky sú považované za najdokonalejšie vyrobené falzifikáty v histórii a nie je možné ich odlišiť od skutočných bankoviek. Nacisti ich plánovali dopraviť do V. Británie pomocou lietadla a následne nimi chceli zasypať ulice rôznych miest.

Nakoniec od tohto plánu

ustúpili a vybrali si jemnejší prístup. Rozhodli sa nakupovať materiál a tovar v neutrálnych krajinách. Mali aj vlastných špiónov a agentov. Najznámejším špiónom bol „Cicero“.

Už pri konci druhej svetovej vojny v roku 1945 sa nacisti pokúsili skryť dôkazy o operácii Bernhard na dne riek Enns, Traun, a jazere Toplitzsee. V roku 1963 bol najatý nemecký športový potápač, aby preskúmal hlbiny tohto rakúskeho jazera. Bohužiaľ, pri prieskumnej akcii zomrel.

V jazere sa nachádzalo mnoho pokladov. Na jeho dne bolo nájdených osemnásť prepraviek s falošnými peniazmi a tlačiarenské dosky potrebné na výrobu falzifikátov. Taktiež bolo v jazere objavené množstvo rakiet, projektilov a experimentálnych zbraní. Zdá sa, že jazero bolo počas vojny

veľmi frekventovaným miestom. Keďže Nemci nestíhali likvidovať dôkazy, do rieky Traun vysypali 15 nákladníkov s falošnými librami, kde ich následne obyvatelia vybrali, pretože na konci vojny bol nedostatok papiera. Tak ich vraj používali ako toaletný papier.

Na najznámejšej falšovateľskej akcii v dejinách sa zúčastnil aj Slovak židovského pôvodu Adolf Burger. To, že bol vyučeným typografom, mu zachránilo život. Bol premiestnený z koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau do tábora Sachsenhausen.

Do roku 2016 bol posledným žijúcim pamätníkom akcie Bernhard. O tejto akcii napísal aj knihu, ktorá vyšla v roku 1983 pod názvom „Kommando padělatelů“. Po páde komunizmu kniha vyšla aj v rozšírenej verzii pod názvom „Děblova dílna“, ktorá bola sfilmovaná a získala Oscara.

Podľa topdesat.sk

Prežil som, to je náhoda

Generálmajor v. v. Ivan Otto Schwarz sa narodil 11. 12. 1923 v Bratislave vo vtedajšom Československu.

Detstvo prežil v rodine židovského advokáta v Bytči, kde sa venoval plávaniu a vodnému pólu a kde taktiež vychodil meštiansku školu. Potom nastúpil do gymnázia v Spišskej Novej Vsi a následne prestúpil do reálneho gymnázia v Žiline.

Vo februári 1939 odišiel vďaka stykom otca s lordom Newboroughom spolu so sestrou do Anglicka, kde mal pracovať na farme a získať znalosti ohľadom výroby ovčieho syra. Mal sa potom postaviť na vlastné nohy, ale jeho podnikateľské zábery mu prekázala vojna.

Po vypuknutí bojov sa už ako 16-ročný dobrovoľne prihlásil k čs. jednotkám, pričom si „pridal“ dva roky, aby sa mohol stať vojakom.

V roku 1939 nastúpil do anglickej armády a 13. júla 1940 bol prevelený do československých vojenských jednotiek. Pri nástupe do anglickej armády sice nebol vekovo spôsobilý na vojenskú službu, ale táto lož sa prevalila až u československých jednotiek. Bol však už zmobilizovaný a tak prechádzal najrôznejšími vojenskými kurzami. Nakoniec v roku 1940 vstúpil do 311. čs. perute RAF. Ako navigátor, technik či palubný strelec nalietal v nej v rámci priameho bojového nasadenia 1200 operačných hodín a viac ako dvojnásobok pri ďalších letoch.

Posádka čs. Liberatora GR.Mk. V BZ796 (H) pod velením P/O Oldřicha Doležala 27. 12. 1943 potopila nemeckú ozbrojenú obchodnú loď Alsterufer, ktorá dopravovala z japonského prístavu Kóbe pre nacistické Nemecko náklad strategických surovín do francúzskeho prístavu Bordeaux. Na tomto mimoriadnom úspechu 311. čs. bombardovacej perute sa v pozícii horného strelca podieľal aj Ivan O. Schwarz.

7. 2. 1944 bol za tento čin aj s ostatnými členmi posádky na základni Beaulieu vyznamenaný Čs. vojnovým krížom 1939. Následne

pôsobil taktiež v 168. peruti a v 147. peruti, okrem toho sprevádzal transportné lode do prístavu Murmansk a taktiež jeho posádka sa zúčastnila na operácii Overlord.

Jeho rodičia boli za vojny umiestnení do pracovného tábora a potom sa schovávali v slovenských horách.

Po víťazstve nad fašizmom v roku 1945 pôsobil Ivan O. Schwarz ako letecký dôstojník Československej armády v Prahe. Vzhľadom na rastúcu nedôveru voči účastníkom západného odboja a zhoršujúcu sa politickú situáciu v spoločnosti sa v roku 1946 vrátil do Londýna, kde sa nasledujúceho roku oženil a venoval sa podnikaniu v oblasti železničnej dopravy. V Anglicku, okrem jeho sestry, žila aj jeho maminka.

Ivan Otto Schwarz pôsobil ako prvý Slovák v pozícii prezidenta Zväzu letcov slobodného Československa so sídlom v Londýne. Okrem celého radu ďalších vyznamenaní prezident SR Ivan Gašparovič vyznamenal Ivana Schwarza v roku 2005 štátnym vyznamenaním Rad Bieleho dvojkríža III. triedy.

Ivan Otto Schwarz zomrel 4. januára 2018 vo veku 94 rokov.

Podľa údajov Vojenského historického ústavu čs. letci – príslušníci britského Kráľovského letectva v rokoch 1940–1945 uskutočnili 40370 operačných letov v trvaní 96337 operačných hodín. Pritom zostrelili 204 nepriateľských lietadiel a 8 bezpilotných striel a pravdepodobne ďalších 67 nepriateľských lietadiel

Denisa Žiaková

Viete, že...?

...SNP sa v podstate plánovalo ako krátkodobá akcia?

Vo svojej práci „Nevyhnutnosť improvizácií a zvláštnosti bojového nasadenia 1. ČSA na Slovensku“ to tvrdí aj historik Pavel Šimunič. Hovorí, že keď sa k povstaniu nepripojila kľúčová bratislavská posádka, posádky v Seredi, Hlohovci, v Novom Meste nad Váhom, v Trenčíne, Nitre..., čiže takmer celý bývalý západoslovenský kraj (s výnimkou Trnavskej posádky, piešťanskej motorizovanej jednotky a letcov z Vajnora), povstanie sa ocitlo pred dlhou perspektívou boja v nepriateľskom obkľúčení.

Rozloha povstaleckého územia sa výrazne zúžila už na začiatku. Pôvodná rozloha 22 000 km², čo bolo asi 53 % územia bývalej SR (s 1,7 miliónmi obyvateľov) sa k októbru zúžila na 6 800 km² (s 340 000 obyvateľmi).

...aj Nemecko má zvláštnu komisiu, ktorá stále pátra po nacistických zločincoch?

Nemecká centrála na vyhľadávanie osôb podozrivých zo zločinov nacizmu vypátra ročne približne 30 páchatel'ov a prisluhovačov režimu. Hľadajú ich nielen doma v Nemecku, ale aj v zahraničí. Každý rok dramaticky klesá pravdepodobnosť, že zločinci budú ešte nažive.

Aj napriek tomu by jej pracovníci chceli, aby pôsobila ďalej, pretože odštartovať procesy je možné aj po smrti. Ako zdôrazňuje vedúci štátny zástupca, ktorý s úradom spolupracuje – vražda je nepremléateľný zločin. Vlni sa úrad sústredil na zločincov z koncentračných táborov Ravensbrück, Mauthausen a Buchenwald. Tento rok sa zamerajú na vyhľadávanie osôb zodpovedných za nacistické zločiny v koncentračných táboroch Sachsenhausen, Gross-Rosen a Mittelbau-Dora.

...vojaci z prvej svetovej vojny boli vandalmi?

Teda, tak by ich nazvali dnes, pretože písali na steny odkazy, čím podľa aktuálnych zákonov poškodzovali majetok. Lenže vtedy na nejakej omietke pri chaose, v ktorom sa zmietal svet, absolútne nezáležalo a dnes je z ich „garfítov“ cenná historická pamiatka.

Len nedávno nápisy objavili na tehách železničného mosta v Denbigshire, ktorý sa nachádza v blízkosti železničnej stanice. Obyvatelia a nadšenci histórie teraz bojujú o to, aby ich mesto zakonzervovalo a zachovalo. Na jednotlivých tehách sú napísané mená a odkazy vojakov, ktorí práve smerovali na front.

...štyria zo šiestich najúspešnejších sovietskych letcov dosiahli väčšinu svojich vzdušných víťazstiev na amerických stíhačoch Bell P-39 Airacobra?

Boli to Pokryškin, Rečkalov, Gullajev a Glinka. Každý so svojou Kobrou zostrelil najmenej 40 nepriateľov.

V článku vojenskej Obrany 8/2018 „Americká kobra v ruských službách“ sa píše, „keďže celkovo najlepší americký pilot Ricard Bong mal rovných 40 zostrelov, títo štyria Rusi sú zároveň najlepšími pilotmi amerických lietadiel v dejinách. Úplne najlepší je Grigorij Rečkalov, ktorý zo svojich 56 zostrelov získal 50 na Airacobrách.“

Spolu 28 sovietskych pilotov získalo na Airacobrách 15 a viac zostrelov. Do kategórie „letecké eso“ pritom Američania radia tých pilotov, ktorí dosiahli 5 a viac zostrelov.

...výber názvu Operácie Valkýra nebol náhodný?

Možno ste to nevedeli, ale mytológia bola vždy studnicou pre názvy, najmä v súvislosti s témou vojny. Napríklad taká Operácia Valkýra. Bol to jeden z najznámejších atentátov na Adolfa Hitlera, ktorý sa odohral v jeho operačnom stredisku Vlčia nora, ktorého ruiny sa nachádzajú na severe Poľska.

Práve názov Valkýra si požičali zo severskej mytológie. Valkýry sú podľa povestí krásne, ale nebezpečné ženy slúžiace bohovi Odinovi, ktoré na bojových poliach vyberali duše padlých vojakov. Jazdili na okridlených koňoch a podľa Odínových pokynov riadili boj, strážili bojovníkov, alebo ich nechávali padnúť. Mali moc rozhodovať, ktorí bojovníci zahynú a ktorí vyhrajú.

...po prvej svetovej vojne ste si mohli s nemeckými markami tapetovať izby?

Nemecko zasiahla počas prvej svetovej vojny taká hyperinflácia, že bankovky mali menšiu hodnotu ako toaletný papier.

Ešte pred rokom 1914 zákon prikazoval, že najmenej jedna tretina vydaných bankoviek musí byť krytá zlatom a zvyšok primerane garantovanými dlhopismi. Lenže potreba financovať vojnu a súčasne ochrániť rezervy zlata spôsobili, že bankovky sa zlatom kryť prestali. Začala sa masívna tlač „bezpečných“ papierikov, dôsledky čoho sa prejavili až po vojne. Nemecko postihla hospodárska katastrofa rovnako silná ako tá vojenská. A to nehovoríme o vojnových reparáciách, ktoré krajina platila celé desaťročia.

Kým pred vojnou ste za libru zaplatili 20 mariek, na konci vojny to bolo 43 mariek. Pred podpísaním Versailleskej zmluvy v júni 1919 už to bolo 60 mariek a v tom istom roku v decembri až 185 mariek. A teraz skok o pár rokov. V roku 1923 by ste už šiling, frank či líru vymenili za 1 000 000 000 000 mariek, hoci ťažko by ste našli človeka, ktorý by mal o marky vôbec záujem.

Rástla kriminalita. Dokonalou ilustráciou je to, že sa kradlo úplne všetko. Jediné, čo ale nikto nekradol boli bankovky. 1. septembra 1923 preto nemecká Reichsbank vydala prvýkrát bankovku s nominálnou hodnotou 500 miliónov.

A. Mikundová

- **Andrejová:** Marta Palista 65 rokov.
- **Bačkov:** Jozef Nemčík 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Mikuláš Čupka 84 a MUDr. Dušan Pallay 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** JUDr. Ivan Matejko 60 a Mgr. Jarmila Líšková 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Anna Krmáčová 85, Barbora Maková 87, Juraj Chudý 84 a Ján Kriško 92 rokov.
- **Banská Štiavnica:** Jozef Kopčan 95, Margita Straková 85, Filip Danninger 90, Anna Koledová 85, Jaroslav Čunderlík 80, Ján Novák 75, Vladimír Poprac 75, Matilda Rezníčková 75, Myron Majdák a Ján Štievko 70, Ida Binderová 65, Jaroslav Dudík a Jozef Karabely 60 rokov.
- **Bardejov 1:** František Šarišský 90 rokov.
- **Bardejov 2:** Mária Džambíková 70 a Stanislav Ivan 65 rokov.
- **Bardejov 3:** Ján Malega 65, Mária Pasičniková 81 a Eva Kunstová 84 rokov.
- **Bardejov 4:** Miroslav Bejda 55 rokov.
- **Báhoň:** Anna Sobotková a Milan Bušo 80 rokov.
- **Beloveža:** Anna Jurčová 75 rokov.
- **Bratislava 3:** Jozefa Železníková 87 rokov.
- **Bratislava 12:** Eva Karvašová 86 rokov.
- **Bratislava 15:** Vlasta Kratechvílová 95 rokov.
- **Bratislava 18:** Milan Stehlík 85 rokov.
- **Bratislava 24:** Ing. Július Pavlis 91, Prof. Ondrej Filo, DrSc. 91 a Ing. Ján Švigár 85 rokov.
- **Brezno:** Otto Kolesár 65 rokov.
- **Cigelf:** Vladislav Rovňaník 70 rokov.
- **Cinobaňa:** Zuzana Moravčíková 80 a Ing. Mária Švikruhová 65 rokov.
- **Čadca:** Milan Paršo 77, Elena Baculová 73, Marián Kubáni 64 a Ján Kopásek 63 rokov.
- **České Brezovo:** Helena Jablonská 95 rokov.
- **Dargov:** Michal Bajus 86 rokov.
- **Dunajská Streda:** Ján Svetlovský 93 rokov.
- **Harmanec:** Mária Knoppová 80 rokov.
- **Hel'pa:** Lukáč Bošľa 80 a Anna Janková 90 rokov.
- **Horná Súča:** Hedvika Kaliková 90, Anna Gagová 80, Veronika Birasová 80, Katarína Chupáčová a Juraj Mrázik 70 rokov.
- **Hostie:** Kristína Godavcová 20 rokov.
- **Hniezdne:** Regina Zbušková 86 rokov.
- **Jarabiná:** Mária Beňová 87 a Mária Lajčáková 83 rokov.
- **Kokava nad Rimavicou:** Tibor Pokorádi 84 rokov.
- **Krivé:** Žofia Steranková 95 rokov.
- **Križ:** Marián Smrek 50 rokov.
- **Kuzmice:** Juraj Štibel 60 rokov.
- **Kysta:** Vladimír Bíreš 50 a Matej Pivarník 25 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Štefan Sakmáry 96 rokov.
- **Livov:** Mária Hnatková 55 rokov.
- **Lučenec I:** Antónia Fulupová 82, Viera Bartoňová 84 rokov a Ondrej Juhaniak 50 rokov.
- **Lučenec II:** Valéria Beracková 80 rokov.
- **Malé Ozorove:** Viera Kušnírová 65 rokov.
- **Medzibrod:** Michal Číž 81 rokov.
- **Michal'any:** Aurélia Malá 88 rokov.
- **Miezgovce:** Mgr. Mária Masáre 65 rokov.
- **Myjava:** Alžbeta Kutáľková 80 a Dušan Ševčík 75 rokov.
- **Nové Mesto nad Váhom, gen. Institoris:** Margita Malotová 90 a Anna Kostolanská 70 rokov.
- **Novosad:** Mária Repická 75 rokov, Mária Sotáková 87 rokov a Miloš Kiš 25 rokov.
- **Parchovany:** Anna Ujhelyiová 65 rokov.
- **Poprad:** Stanislava Lištiaková 90 rokov.
- **Považská Bystrica:** Anna Vaulková 75 rokov.
- **Raslavice:** Margita Janošková 91 rokov.
- **Revúca, gen. Viesta:** Anna Šagátová 99, Elena Šimonová 86, Július Uhrín 82, Ján Turis 75, Anna Pániková 70, Olympia Bujňáková 65 a Ľubomíra Hlávková 55 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Terézia

- Svinčiaková 96 a Mária Šišiaková 86 rokov.
- **Rimavská Sobota, ZO SZPB Júliusa Bolfika:** Anna Gembická 60, Mária Slaninová 65 a Alíca Husztiová 75 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Valéria Petrusová 70 a Bc. Jaroslav Benda 60 rokov.
- **Senec:** Helena Pešková 65 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Jozef Fehér 50 rokov.
- **Snina:** Katarína Augustinová 65 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** RSDr. Pavel Vilina 70 a Michal Kiktavý 70 rokov.
- **Stebník:** Mária Peregrimová 90 rokov.
- **Trebišov 2:** Barbora Horňáková 87 rokov.
- **Trenčín 1:** Magdaléna Kováčová 88, Viera Barátová 83, Emília Jakušová 70, Mgr. Oľga Kajabová 70, Oľga Zemková 70 a Janka Fabová 60 rokov.
- **Utekáč:** Gizela Schrenková 87 rokov.
- **Veľaty:** Mária Kochanová 83

- rokov, Mária Dociová 89 rokov a Helena Sabová 91 rokov.
- **Veľký Krtíš:** Barnabáš Varga 80 rokov.
- **Vráble:** Margita Fodorová 75 rokov.
- **Závadka nad Hronom:** Mária Kohárová 70 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Ing.

- Igor Longauer 80 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Veronika Ľalíková 75 a Ján Beňo 70 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Ľudmila Trubenová 75 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Dňa 29. septembra 2018 sa dožil 75 rokov člen ZO SZPB č. 37 v Bratislave – Petržalke RSDr. Jozef Adamčík (na snímke v strede). Želáme mu veľa dobrého a trvalého zdravia, šťastia a životného optimizmu. Nech ešte dlho pomáha základnej organizácii pri plnení stanovených úloh.
S úctou výbor ZO SZPB č. 37 Bratislava – Petržalka.

Trvalá opora manželovi a rodine

V Báhoňi sme sa rozlúčili s našou takmer 99-ročnou členkou Štefániou Blahovou. Pokiaľ jej zdravotný stav dovoľoval, stretali sme sa s ňou na členských schôdzach i pri kladení vencov k pomníku padlých. Dnes už môžeme iba zopakovať vzdanie úcty k jej životu ako statočnej členke nášho Zväzu a taktiež obetavej manželky a matky ôsmich detí.

Ako mladá 25-ročná manželka prežívala v roku 1944 krušné chvíle. Manžel Ján totiž po ukončení výcviku veliteľov žandárskych staníc pôsobil v Pezinku a od 26. júna 1944 vo funkcii veliteľa expozitúry v Krupine, v tábore Fitzberg. Už pred vypuknutím povstania obstarával trhavinu, najmä dynamit, z krupinského kameňolomu pre partizánsky oddiel K. K. Popova (2. partizánska brigáda M. R. Štefánika). O jeho spolupráci s partizánmi vedel aj oblastný veliteľ žandárstva, avšak nezakročil.

Po vypuknutí SNP do odboja sa zapojil v ozbrojenom útvere novovytvoreného československého četníctva ako veliteľ krupinskej, už československej expozitúry až do 31. októbra 1944. Okrem iného zabezpečoval ochranu v Stredisku chorých vojakov – partizánskej nemocnice na Švábe pri sídle štábu brigády A. Nevského.

Manželka dlhý čas nemala o ňom žiadne správy, napokon sa dozvedela kde sa nachádza a napriek nebezpečenstvu sa

utrpela, ponížovala a chudobu, pretože manželka nechceli nikde zamestnať s nálepkou protištátne zameraného človeka. Mnoholetá rodina v chatrnom príbytku prežívala veľmi ťažko, nebolo peňazí na potraviny, ani oblečenie. Ako matka však pani Blahová svojou skromnosťou a optimizmom aj v ťažkých chvíľach bola pevnou oporou rodiny. Všetko jej konanie vždy smerovalo k výchove detí, k rodinnej pohode a spokojnosti. V našich srdciach nezmazateľne zostáva natrvalo živá.

Nasledujúce roky boli rokmi

Milan BUŠO, predseda ZO SZPB Báhoň

Štefania Blahová si aj v pokročilom veku pripomínala Deň vojnových veteránov.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica, ZO SZPB Jána Rýsa:** s 86-ročným pplk. v. v. Štefanom Barošom.
- **Hel'pa:** s 88-ročnou Karolínou Jonášovou.
- **Lubietová:** so 66-ročnou Evou Dutkovou.
- **Poltár:** s 97-ročnou Annou Turoňovou.
- **Radvaň nad Laborcom:**

- so 62-ročným Michalom Lipčákom.
- **Tlmače:** s 89-ročnou Emíliou Červenákovou.
- **Trenčín 1:** so 73-ročnou Mgr. Ľubicou Kernou.
- **Závažná Poruba:** so 63-ročným Ing. Jánom Jambrichom.

Češť ich nehynúcej pamiatke!

Výročie SNP na Šariši

V mestách a obciach prešovského a sabinovského okresu, v Prešove, Sabinove, Lipanoch a Velkom Šariši, sa spomienkových podujatí na počesť 74. výročia SNP zúčastnili predstavitelia štátnej správy, samosprávy, členovia SZPB, medzi nimi aj priami účastníci národno-oslobodzovacieho boja, inštitúcie, občianske združenia, politické strany a miestni obyvatelia. V Prešove boli aj predstavitelia veľvyslanectiev Ruskej federácie a Ukrajiny.

Okrem štátnych a samosprávnych úradov sa na ich organizácii podieľali aj KVH Dukla a príslušníci OS SR, ktorí zabezpečili prelet dvoch helikoptér Black Hawk.

Naši členovia najväčšmi očakávali ústredné oslavy v B. Bystrici, pretože ObV SZPB v Prešove podal návrh na menovanie majora in memoriam Ľudovíta Kukorelliho do hodnosti brigádneho generála in memoriam, čoho sme sa aj dočkali. **Tento okamih zapracujeme do pripravovanej publikácie o protifašistickom odboji v Prešovskom regióne 1939–1945, ktorá je pred vydaním.**

Ján Krajčovič, snímka Pavol Pulík-Hreha, ml.

Na snímke sú s vyznamenaniami plk. v. v. Juraj Kohút (v modrej rovnošate) a vysmiaty plk. v. v. František Orlovský.

Rumuni nám darovali knihu

V čase osláv SNP navštívila Zvolen skupina zástupcov rumunského mesta Oradea a uctila si svojich padlých vojakov v 2. sv. vojne na území Slovenska.

Delegáciu viedol predstaviteľ mesta Demian Dumitru, veteránov vojny zastupoval 92-ročný generál v. v., ktorého syn padol na území Slovenska a jeho hrob je vo Zvolene. V delegácii bol aj pravoslávny kňaz, ktorý pri pamätníku Rumunskej kráľovskej armády odslúžil omšu.

Za SZPB sa stretnutia zúčastnili štyri členky ZO SZPB Zlatý Potok, ktoré hostí oboznámili s históriou cintorína Rumunskej kráľovskej armády, kde je pochovaných vyše 11 tisíc vojakov. Hostia vyjadrili spokojnosť nad stavom udržiavaného rumunského cintorína.

Rumunskí priatelia zanechali SZPB hodnotnú knihu „Rumunská armáda vo víre vojny 1941–1945“ od prezidenta Národnej asociácie vojnových veteránov, armádneho generála Marin Dragnea, ktorý v nej publikuje aj svoje spomienky na boje v 2. sv. vojne. Žiaľ, on osobne sa už na túto cestu zo zdravotných dôvodov nevydal. Má 95 rokov.

D. Dumitru odovzdal členkám SZPB list žiakov školy z Oradey, ktorí by chceli nadviazať priateľstvo so základnou školou vo Zvolene. Tak isto by privítali priateľstvo nášho SZPB s ich Národnou asociáciou vojnových veteránov.

Ponúkli nám návštevu ich mesta, neďalekých kúpeľov Felix a obcí v okolí Nadlaku, kde žije slovenská menšina, ktorá má svoje školy, zachováva si svoju kultúru a má aj zastúpenie v rumunskom parlamente.

Viera Nociarova, predsedníčka ZO SZPB Zlatý Potok Zvolen

Knihy: Nebeská brigáda

Vilém Sacher bol náčelníkom štábu 2. čs. paradesantnej brigády v Sovietskom zväze, no v roku 1951 ho v hodnosti divízneho generála prepustili z armády.

Keď v roku 1977 podpísal protištátnu Chartu 77, degradovali ho na vojaka, odobrali mu všetky československé vyznamenania a zahraničné mu zakázali nosiť. Zomrel v roku 1987 vo veku 80 rokov, no svoje zážitky a skúsenosti spísal v niekoľkých memoárových knihách. Napríklad publikácia **Pod rozstrielaným práporom** sa venuje bojom na Slovensku v roku 1945. Jeho takmer 500 stranová kniha **Nebeská brigáda** vyšla vlani vo vydavateľstve Pavel Mervart doplnená o poznámky Milana Kopeckého, ktorý sa venuje pôsobeniu čs. vojakov v Sovietskom zväze. Zachytáva najmä vznik 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR a jej bojové nasadenie na Dukle aj v Slovenskom národnom povstaní.

Obrana, č. 7/2017

Nové, unikátne svedectvo o Štefánikovi

Vlastenci alebo zradcovia? (Milan Rastislav Štefánik e la Legione ceco-slovacca) – to je názov knihy talianskeho autora Sergio Tazzera, ktorá sa v týchto dňoch v obmedzenom náklade dostáva na pulty slovenských kníhkupectiev. Z hľadiska ľudí, ktorí sa venujú slovenským dejinám, a najmä tým spreďaž sto rokov, ide doslova o senzáciu.

Ako uviedol vydavateľ knihy, bývalý minister obrany SR Pavol Kanis, autor využil prístup k unikátnemu dokumentačnému materiálu a svoju majstrovskú schopnosť popularizácie na vytvorenie jedinečného diela, ktoré prináša záplavu informácií a archívnych fotografií súvisiacich s M. R. Štefánikom a formovaním československej legionárskej armády v Taliansku.

Pre nás je kniha v preklade Ladislava Koudelku o to cennejšia, že mnohé z použitých dokumentov a informácií boli doteraz u nás neznáme. A v ne-

poslednom rade, pohľad talianskymi očami na jedno z kľúčových období našej histórie nám dá možnosť vidieť veci s odstupom, takým dôležitým pre objektívne hodnotenie histórie.

Taliansko hralo v tých časoch pre vznik československého štátu oveľa väčšiu rolu, než sa u nás všeobecne usudzuje. Veľmi pomohlo vzniku nového štátu napríklad už len tým, že na konci vojny zajalo údajne až 350 tisíc vojakov rakúskej armády – čo bol tiež jeden z dôvodov, prečo rozpadajúca sa ríša už nemohla zmeniť rozhodnutie našich národov ísť vlastnou ces-

tu. Taliansko však bolo aj významným účastníkom medzinárodnej diplomacie, priaznivo nakloneným českým a slovenským snahám o samostatnosť. Má na tom obrovský podiel Štefánik, ktorý vybojoval v Taliansku pre štát Čechov a Slovákov mnohé veci – aj preto, lebo ako pilot, ktorý vo vojne nasadzoval za Taliansko svoj život, bol dôveryhodnejší ako iní politici. Ako hviezdár mal výborný zrak a preto neskôr už nelietal ako pilot, ale vo funkcii pozorovateľa mal v lietadle dôležitejšiu úlohu – odhaľovať pozície nepriateľa. Podarilo sa mu objaviť zhromažďovanie rakúskych vojsk, čím získal úctu u mnohých rozhodujúcich ľudí a dôveru vrchného veliteľa spojeneckých vojsk.

HSP, 20. 9. 2018 (výtlačok)

Stará Ľubovňa: Oslavy SNP s krstom knihy

Po hymne v podaní dychovej hudby Ľubovnianska oslavy v Starej Ľubovni otvoril básňou Spomienka študent Tomáš Sikora. Pietny akt sa uskutočnil pri pomníku padlým pred Domom kultúry.

Hostí, ako poslankyňu NR SR Soňu Gáborčakovú, primátora Ľuboša Tomku, oblastného predsedu SZPB Václava Homišana a ďalších ako moderátorka privítala členka oblastného predsedníctva SZPB Lýdia Hricíková.

So slávnostným prejavom vystúpil V. Homišan, ktorý okrem historického poohliadnutia sa za SNP, vyzval prítomných, aby zachovávali a širili jeho slávny odkaz.

Ďalší program sa konal v obradnej miestnosti mestského úradu. **Partizánskou vetvičkou tu bola pokrstená a do života odprevedená odborná publikácia „V prelomovom desaťročí (česko) slovenských dejín 1938–1948“, ktorá vznikla**

v spolupráci oblastného výboru SZPB a Ľubovnianskeho múzea.

Ide o zborník, ktorý obsahuje odborné prednášky, ktoré odzneli v rokoch 2014–2017 na

odborných seminároch venovaných SNP pre učiteľov dejepisu a širokú verejnosť v Ľubovnianskom múzeu Hradu Stará Ľubovňa. Jeho výtlačky budú distribuované do všetkých stredných a základných škôl okresu na posilnenie výučby regionálnych dejín.

– LH –

Profesionálne klamanie

Mienkotvorný list Focus si najal dvoch Sýrčanov, hercov, aby dokázal, že Merkelová neklame a že Sasi sú nacisti.

Promerkelovským médiám nie je nič sväté, keď ide o dokazovanie toho, že proti „mame“ Merkelovej idú len rasisti, neonacisti a AfD, čo je vraj takmer to isté. Takto prezentoval svoje „dôkazy“ práve Focus, keď uviedol, že v Chemnitzi sa naozaj konal strašný rasistický pohon na utečencov. A ako dôkaz svojej „pravdy“ prezentoval ako korunných svedkov dvoch Sýrčanov. Čitateľom však zatajil, že išlo o dvoch hercov zo Stadtteatru Chemnitz-Sonnenberg Thaera Ayoubu a Dimona Alawada. Sú to síce sýrski utečenci, ale v tomto divadle hrajú už niekoľko mesiacov.

V krátkom filme o udalostiach v Chemnitzi, ktorý zrežiroval Focus, Ayoub a Alawad

síce hovoria, že keď v meste demonštrovala pravicová scéna, tak mali strach a cítili sa ohrození, ale to, ako to opisujú, vôbec ničím nenaznačuje, že by sa tam mal konať hon ohrozujúci životy migrantov.

Obaja síce začali utekať preč, ale len preto, že pri pohľade na demonštrujúcu masu vraj dostali strach. Zdalo sa im, že celé mesto je plné týchto „zlých“ ľudí a „nacistov“. Ani raz však nepovedali, žeby ich niekto začal naháňať.

Sýrski herci vo filme tvrdili aj to, že všetci nacisti okolo nich mali nože. Lenže v tomto prípade buď luhali, alebo si to sami nahovorili. Lebo ani oni, ani Focus to nemali čím preukázať. Ba dokonca nepreukázali ani to,

že všade okolo nich boli nacisti.

Rovnako tak tvrdili, že sa dali na útek zo strachu pred ľuďmi v čiernom, ktorí boli okolo nich. Potom však Thaer Ayoub nečakane dodal, že ani nevedeli, či patrili k pravicovej alebo ľavicovej scéne, lebo všetci vyzerali rovnako.

Toto všetko pôsobí dosť difúzne, ale jedno je jasné. V tomto prípade chce mienkotvorné novinárstvo zmanipulovať verejnú mienku a vytvoriť názor, že takmer všetci Sasi sú nacisti a rasisti, ktorí vražedne nenávidia migrantov a že Merkelová robí všetko pre to, aby „očistila“ Nemecko od AfD a jej „nacistických“ prívržencov.

Film z produkcie Focusu je preto propagandistickou lživou fraškou, ktorá je namierená proti veľkej časti nemeckého národa.

Podľa HSP, 18. 9. 2018 (krátené)

Aj rastliny majú „nervovú sústavu“

Rastliny si môžu odovzdávať informácie o nebezpečenstve pomocou systému, ktorý pripomína nervovú sústavu živočíchov. Hovorí sa o tom v časopise Science v článku amerických a japonských vedcov.

Tí zistili, že pri poškodení jedného listu sa o tom „dozvedia“ všetky ostatné i steblo. A to vďaka zmene množstva vápnika v dotknutom mieste. V laboratóriu bol vytvorený molekulárny senzor,

nachádzajúci fluorescenčnú látku, ktorá reaguje na obsah vápnika.

Špecialisti počas výskumu zbadali tiež zvýšenie a zníženie úrovne vápnika v rastlinách v rôznych podmienkach. Podľa vedcov tieto zmeny sú zdrojom impulzov, ktoré sú potom odovzdávané jedným neurónom druhému ako varovanie o nebezpečenstve.

Podľa ria.ru, 16. 9. 2018

HISTORICKÝ KALENDÁR

7. október 1944 – Z londýnskeho exilu priletel divízy generál R. Viest a prebral od generála J. Goliana velenie 1. čs. armády na Slovensku, ktorý sa stal jeho zástupcom.

7. októbra 1944 – Americká 15. letecká armáda bombardovala Nové Zámky.

8. október 1944 – Čs. samostatná obrnená brigáda sformovaná v Anglicku sa presunula na európske bojisko a zaujala postavenie pri nemeckej pevnosti Dunkirchen.

8. až 12. október 1944 – Prebieha slávny povstalecký protiútok jednotiek 2. čs. paradestnej brigády v ZSSR v priestore Železná Breznica – Trnavá Hora. Dňa 10. októbra dobyli Jalnú a o dva dni na to Hronskú Dúbravu.

9. október 1938 – V Komárne sa začalo rokovanie (Československo – Maďarsko) o odstúpení južných oblastí Slovenska Maďarsku, čo vyplynulo z Mnichovského diktátu.

9. október 1944 – Na základe mobilizácie nastúpili do 1. čs. armády na Slovensku nováčikovia, čím sa jej početný stav zvýšil na 65 000 mužov.

9. október 1944 – Predseda vlády SR Š. Tiso a nemecký veľvyslanec H. E. Ludin podpísali medzištátnu dohodu o zásobovaní nemeckých vojsk na Slovensku, so spätnou platnosťou od 1. 9. 1944. SR sa v nej zaväzovala uhradiť výdavky, ktoré boli spojené s pôsobením nemeckej armády na jej území. Výdavky mali byť kompenzované po vojne.

10. október 1938 – Predseda autonómnej vlády Slovenska Dr. J. Tiso prvým vládnym nariadením vyhlásil slovenčinu za jediný úradný jazyk na Slovensku.

10. október 1938 – Podľa Mnichovského diktátu musela ČSR odstúpiť pohraničie Nemecku. Nemecké jednotky obsadzujú Petržalku.

11. október 1938 – K. Gottwald v stálom výbore NZ odsúdil zradu západných mocností a čs. buržoázie a vyzval ľud na odpor voči nacistom.

13. október 1944 – V boji s protipartizánskymi jednotkami v priestore moravsko-slovenských hraníc padol najstarší partizánsky veliteľ na Slovensku 53-ročný veliteľ 2. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina plk. I. D. Dibrova.

13. 10. 1944 – Uskutočnila sa skúšobná jazda IPV-III Masaryk. Do bojov pri Červenej skale zasiahol 20. 10. 1944.

13. október 1944 – Americké letectvo bombardovalo Bratislavu a značne poškodilo rafinériu Apollo.

13. október 1944 – Vláda SR vydala nariadenie s mocou zákona č. 178/1944 o zabezpečení bytov a bytového zariadenia, ktoré opustili židovskí obyvatelia.

14. október 1944 – Ingr oznamuje Viestovi: „Nariadil som generálovi Pikovi už 20. septembra, aby prerokoval podriadenie leteckého pluku a 1. čs. zboru (v ZSSR) Tebe ihneď, ako dôjde k jeho spojeniu s vojskom na Slovensku... Súdím, že za dnešného stavu vojenskej organizácie na Slovensku by bolo účelnejšie vyňať zo zboru niektoré prvky a podriaďiť ich priamo armáde (Viestovej)... Mám na mysli predovšetkým parabrigádu... Rovnakým spôsobom by mohli byť použité 1. a 3. brigáda zboru, čím by mohlo byť veliteľstvo zboru zrušené...“

15. október 1944 – Bol ukončený presun 2. čs. paradestnej brigády na povstalecké územie. Jej jednotky boli nasadzované do povstaleckých obranných úsekov tak, ako prichádzali. Zvádzali boje na úseku Železná Breznica – Trnavá Hora – Jalná – Hronská Dúbrava – pri Močiari a inde.

15. október 1944 – V Podbrezovej sa konala konferencia závodných rád. Komunistickej strane sa podarilo presadiť do budúcnosti koncepciu jednotných odborov pod svojim vedením.

17. október 1944 – V noci o 17. na 18. 10. 1944 boli jednotky 2. čs. paradestnej brigády vystriedané jednotkami III. TS a sústredili sa do priestoru Badína, Vlkanovej a Sielnice na reorganizáciu a doplnenie.

18. október 1944 – V B. Bystrici sa konal zjazd slovenských vysokoškolákov. Zúčastnilo sa ho 500 vysokoškolákov – partizánov. Zjazd sa konal pod heslom „Treba mobilizovať vysokoškolákov pre front. Musíme bojovať až do konečného víťazstva“.

18. október 1944 – Postupne zo všetkých smerov sa začal nemecký generálny útok proti Povstaniu. Osobitne nebezpečný bol južný smer, keď 19. 10. z Jelšavy a Rimavskej Soboty vyrazila 18. SS – divízia Horst Wessel. Jej preniknutím na Gemeri bolo ohrozené tylo jednotiek, ktoré sa bránili na severe povstaleckého územia.

19. až 24. október 1944 – Jednotky 2. čs. paradestnej brigády boli znovu nasadené na frontové úseky v priestoroch Krupina – Zvolen, najmä pri Detve a Dobrej Nive, pri Brezne, Podbrezovej a Čiernom Balogu.

20. október 1944 – Na Slovensko prišlo z Moravy 200 českých dôstojníkov a vojakov, ktorí požiadali o zaradenie do 2. čs. paradestnej brigády v ZSSR.

ZRNKÁ HUMORU

Keď sa opijem nikoho sa nebojím.

– Ani svojej ženy?
– Tak veľmi som sa ešte nezrúbal.

* * *

Doktor, nemôžem mať deti. U nás je to dedičné. Otec nemohol mať deti a ani dedo.

– A vy ste odkiaľ?
– Zo Žiliny.

* * *

Muž sa pohádal so ženou a tá mu rozčúlená hodila do polievky viagru.

Och, ako len potom za ňou behal a ospravedlňoval sa.

* * *

Opitá žena pride domov a hned' na muža.

– Bavila som sa slušne, s nikým som sa nebozkávala a s nikým som nespala.

Máš ešte nejaké otázky?

– Jednu, kde si nechala svoje šaty?

* * *

Včera večer som chodil po obchodoch.

– Shopping?
– Nie, kúking.

* * *

Deväť z desiatich mužov tvrdí, že žena má vždy pravdu.

Toho desiateho však dodnes nenašli.

* * *

– Babička máš Wifi?
– Nie, miláčik môj.

Mám len guláš s knedľou.

* * *

– Poznáte pieseň Mám rozprávkový dom?

– Dajte mi pokoj, ja som bezdomovec!

– V obchode sa cítim ako akcionár. Už kupujem len samé akcie.

* * *

Hádka s manželkou je ako snažiť sa prečítať Podmienky používania na internete. Nakoniec to vzdáte a kliknete na „Súhlasím“.

* * *

60-ročný milionár sa oženil a robil veľkú svadobnú hostinu. Jeho priatelia žiarlia a pri chvíľke ticha sa ho jeden z nich spýta, ako sa mu podarilo uloviť takú peknú 23-ročnú krásku?

– Jednoducho, klamal som o svojom veku, odpovie milionár. Priatelia sú ešte viac prekvapení a spytujú sa ďalej.

– Koľko si povedal?
– Povedal som jej, že mám 87 rokov!

Nositeľ Nobelovej ceny v odbore lekárstvo D. Varelly, onkológ z Brazílie:

– V dnešnom svete sa investuje päťkrát viac do liekov na mužskú potenciu a do silikónov pre ženy, ako na liečenie Alzheimerovej choroby.

Preto budeme mať o pár rokov starenky s veľkým poprsím a starčekov s tvrdým penisom, ale nikto si nebude pamätať na čo to je.

Nech teda žijeme!

pomôcky: AVAL, TIT, HYDRA, OUT, AERÓB	zaručene	skuviňaj	prúdenie vody	obyvateľ Irska	pracovník pri stavbe mostov	autor výroku: PUBLIUS SYRUS	miesto	von, po anglicky	starší (skr.)	dal radu	oviniem	drevená doska	odsekol
zabezpečujem						pohromade							
4. časť tajničky						5. časť tajničky							
						dóveruj							
mastná organická látka				svadobčan					ženské meno				
				elipsovitá krivka					spôsobujú nudu				
uprene pozeraj			rodič					vzal do nájmu					
			nepohyblivá časť stroja					babrák					
malá chata	hádka					3. časť tajničky						škólka	hlasoval
	omotajte					stávala sa redšou							
územie patriace k obci						patriaci Radimovi							
						dýchanie							
podpis ručiteľa na zmenke					hlupák						predložka		
					pohybuj						pobádaj		
sýkorka, po anglicky				antická obluda						solmizačná slabika			
				grécke písmeno						predložka			
1. časť tajničky									2. časť tajničky				
baktéria potrebná na predplatenie každej pošty a doručovateľ Slovenskej pošty						Objednávky (aj do zahraničia) vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava 214, e-mail: predplatne@sposta.sk							
české mesto									kypril pluhom				

Správne vylúštenie tajničky z č.18 znie: **Nesmie platiť viac ako zákony. Knihu posielame výhercovi Ivanovi Jackovi z Važca.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.